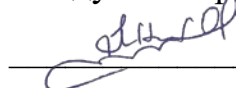

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

До захисту допустити:

Завідувач кафедри

Максим БУЛИК

«19» листопада 2024 р.

Кваліфікаційна робота

за освітнім ступенем «Магістр» на тему:

**«РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ГУМАНІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У
ФОРМУВАННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГУМАНІТАРНИХ ІНІЦІАТИВ
УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ»**

Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми «Міжнародні
відносини» Скляренко Олени Вікторівни
Науковий керівник: Константинова Юлія Василівна,
к.і.н., доцент кафедри політології та міжнародних
відносин МДУ

Рецензент: Сальнікова Наталія Валеріївна, к.і.н.,
професор кафедри соціології та політичних наук
Національного авіаційного університету

Кваліфікаційна робота захищена з оцінкою відмінно / 91 / А

Секретар ЕК

Анастасія ТРОФИМЕНКО

«17» грудня 2024 р.

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ.....	7
1.1. Міжнародні організації: визначення, характеристики та принципи.....	7
1.2. Класифікація міжнародних організацій.....	11
1.3. Функції, структура та роль міжнародних організацій в сучасному світі.....	15
Висновки до розділу 1.....	23
РОЗДІЛ 2. МІЖНАРОДНІ ГУМАНІТАРНІ ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	25
2.1. Участь України в міжнародних організаціях.....	25
2.2. Основні напрями діяльності міжнародних гуманітарних організацій в Україні.....	32
Висновки до розділу 2.....	40
РОЗДІЛ 3. РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ГУМАНІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ФОРМУВАННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГУМАНІТАРНИХ ІНІЦІАТИВ В УКРАЇНІ.....	40
3.1. Вплив міжнародних гуманітарних організацій на гуманітарне реагування в Україні.....	40
3.2. Співпраця українського уряду та міжнародних гуманітарних організацій в реалізації гуманітарних ініціатив в Україні: ефективність та проблеми.....	44
3.3. Перспективи реалізації гуманітарних ініціатив в Україні за підтримки міжнародних організацій та рекомендації щодо їх вдосконалення.....	53
Висновки до розділу 3.....	67
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73

ВСТУП

В сучасному світі, що постійно еволюціонує та зазнає низки глобальних змін, співпраця країн на міжнародному рівні набуває особливого значення. У цьому контексті велика увага приділяється гуманітарній сфері, оскільки світ стикається з численними викликами, такими як конфлікти, природні катастрофи, пандемії та міграційні процеси. Справжній виклик полягає в забезпеченні ефективної гуманітарної допомоги та співпраці між країнами та міжнародними організаціями.

Україна, як країна, що переживає численні політичні, економічні та соціальні випробування, особливо в умовах російської агресії, стикається з численними гуманітарними викликами. Відповідно, ефективна реалізація гуманітарних ініціатив є важливим етапом у процесі забезпечення стабільності та відновлення країни. Важливу роль у цьому процесі відіграють міжнародні організації, які, в свою чергу, стають ключовими партнерами для української держави в подоланні наслідків кризи, покращенні соціальних умов та розвитку економічного потенціалу.

Актуальність теми полягає в необхідності глибокого вивчення досвіду взаємодії українського уряду та міжнародних організацій в розробці та реалізації гуманітарних ініціатив в Україні в умовах сучасних викликів. Це дозволяє розробити рекомендації щодо вдосконалення механізмів співпраці та забезпечення ефективності реалізації гуманітарних ініціатив в Україні, що має важливе значення для подальшого розвитку країни в умовах глобальних криз.

Теоретичні основи визначення та діяльності міжнародних гуманітарних організацій у своїх працях досліджували як зарубіжні, так і вітчизняні науковці, а саме: С. І. Дорогунцов, О. В. Новакова, О. Ю. Полтораков та інші. Проте, слід відзначити, що у вітчизній літературі, співпраці українського Уряду з

міжнародними організаціями, мало висвітлена, тому дана тема не втрачає актуальності.

Об'єктом дослідження є діяльність міжнародних організацій.

Предметом дослідження є впровадження гуманітарних ініціатив в Україні за участю міжнародних гуманітарних організацій на сучасному етапі.

Джерельну базу дослідження склали: законодавчі документи України (Постанови Кабінету Міністрів України щодо гуманітарної допомоги - документи містять детальні правила та процедури надання гуманітарної допомоги, регулюють діяльність міжнародних організацій на території України. Стратегічні документи України у сфері гуманітарної політики - план дій уряду щодо покращення гуманітарної ситуації в країні, розвитку співпраці з міжнародними організаціями.), офіційні звіти міжнародних організацій (Звіт Організації Об'єднаних Націй (ООН) про гуманітарну ситуацію в Україні - документ надає детальний аналіз гуманітарної ситуації в країні, висвітлює діяльність ООН та її партнерів, а також містить статистичні дані та рекомендації щодо подальших дій), міжнародні нормативні акти (насамперед, відповідні Конвенції ООН, міжнародні договори); матеріали наукових праць провідних вітчизняних і зарубіжних фахівців.

Метою дипломної роботи є дослідження ролі міжнародних організацій у формуванні та реалізації гуманітарних ініціатив в Україні на сучасному етапі, а також визначення основних перспектив впровадження гуманітарних ініціатив в Україні. Для досягнення цієї мети в роботі будуть розглянуті теоретичні засади гуманітарної допомоги, аналіз співпраці держави та міжнародних організацій в Україні, а також ключові проблеми та перспективи цієї взаємодії.

Виходячи з мети дослідження, в роботі поставлені такі **завдання**:

- розкрити сутність визначення міжнародних організацій, та надати їх характеристики та принципи діяльності;

- обґрунтувати класифікацію міжнародних організацій та їх функції;
- дослідити роль міжнародних організацій в сучасному світі;
- вивчити участь України в міжнародних організаціях;
- окреслити основні напрями діяльності міжнародних гуманітарних організацій в Україні;
- проаналізувати вплив міжнародних гуманітарних організацій на гуманітарне реагування в Україні;
- дослідити співпрацю українського уряду та міжнародних організацій в реалізації гуманітарних ініціатив в Україні;
- обґрунтувати перспективи реалізації гуманітарних ініціатив в Україні за підтримки міжнародних організацій та розробити рекомендації щодо їх вдосконалення.

Під час написання магістерської роботи, були використані наступні **методи дослідження**:

- аналізу та синтезу при дослідженні офіційних документів міжнародних гуманітарних організацій, звітів, стратегій, а також нормативно-правових актів України, що регулюють діяльність гуманітарних ініціатив;
- порівняльний аналіз при вивченні діяльності різних міжнародних гуманітарних організацій та їх впливу на реалізацію гуманітарних ініціатив в Україні.
- методи прогнозування та оцінки для визначення перспектив та рекомендацій впровадження гуманітарних ініціатив в Україні.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що воно є всебічним науковим аналізом, результати якого надають новий погляд на взаємодію між Україною та міжнародними гуманітарними організаціями, підкреслюючи важливість ефективної координації та впровадження сучасних методів в

реалізації гуманітарних ініціатив для досягнення кращих результатів у гуманітарному реагуванні.

Практичне значення одержаних результатів простежується в тому, що сформульовані в ній перспективи та висновки, у своїй сукупності дають певну цілісну картину процесів створення та впровадження гуманітарних ініціатив в Україні. результати дослідження можуть бути використані для: а) вдосконалення координації між Україною та міжнародними гуманітарними організаціями; б) розробки більш ефективних стратегій планування та реалізації гуманітарних програм; в) розробки нових політик і стратегій у сфері гуманітарної допомоги; г) для навчання та підвищення кваліфікації працівників гуманітарних організацій та державних службовців, що працюють у сфері гуманітарної допомоги.

Структура й обсяг роботи обумовлені метою та завданнями дослідження. Структура складається зі вступу, трьох розділів, розділених на підрозділи, висновків і списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 74 сторінки, список використаних джерел – 83 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ

1.1. Міжнародні організації: визначення, характеристики та принципи

Міжнародні організації в сучасному світі відіграють важливу роль у забезпеченні співпраці між державами, розвитку глобальних стратегій та вирішенні міжнародних проблем.

Міжнародні організації є, перш за все, специфічною формою прояву і організації співробітництва між різними країнами світу. При цьому, необхідно відзначити, що на сучасному етапі суспільного розвитку межі дії міжнародного права, характер міжнародних організацій, а також їх зростаючі можливості відіграють активну роль у становленні міжнародної співпраці та зростанні глобалізації [3, с.19; 4, с.26; 34, с.7].

Законодавством України не надається чіткого визначення поняття «міжнародна організація», саме тому для характеристики цього поняття слід застосовувати наукові підходи до його визначення.

Так, за загальним правилом, під поняттям міжнародної організації розуміють постійно діюче об'єднання трьох або більше незалежних держав, їхніх урядів, інших міжурядових організацій, створене на основі норм міжнародного права та на підставі міжнародного договору, що спрямоване на вирішення певних спільних питань чи організації проектів у різноманітних сферах та наділене рядом прав та обов'язків. Міжнародну організацію можна визначити як стабільну, структуровану форму співробітництва її членів, створену на добровільній основі для спільного рішення загальних проблем і функціонуючу в рамках статуту [34, с.17].

Посилаючись на наведене визначення, можна виокремити найбільш суттєві особливості міжнародних організацій:

1) До складу організації має входити не менше трьох незалежних держав для надання такій організації статусу міжнародної.

2) Створюються та функціонують відповідно до норм міжнародного права. Так як до складу міжнародної організації повинно входити не менше ніж три окремих держави, діяльність такої організації не може регулюватися нормами національного законодавства однієї або декількох з цих країн, адже законодавство кожної країни унікальне та нерідко норми законів різних держав можуть суперечити одна одній.

3) Основою для заснування будь-якої міжнародної організації повинен слугувати міжнародний договір, що укладається між державами-засновниками такої організації та має визнаватися державами-членами, що приєднуються до організації у майбутньому. Крім того, саме у міжнародному договорі вказуються найбільш важливі положення, що стосуються створення та функціонування міжнародної організації такі як, наприклад, цілі для яких вона створена та способи їх досягнення, органи, що будуть здійснювати управління організацією та порядок їх формування.

4) Міжнародні організації наділені міжнародною правосуб'єктністю, тобто можуть бути учасниками міжнародних правовідносин, тобто мати відносини з іншими міжнародними організаціями та державами, а також вони наділені рядом прав та обов'язків для здійснення своїх повноважень на міжнародній арені [60].

Відзначимо, що міжнародні організації в глобалізаційному процесі мають такі основні характеристики:

1) Міжнародний характер, адже міжнародні організації засновуються на основі міжнародних договорів та охоплюють учасників з різних країн. Їхня

діяльність поширюється на декілька держав або регіонів, і вони діють відповідно до міжнародного права.

2) Правосуб'єктність. Міжнародні організації мають статус юридичної особи, що дозволяє їм укладати договори, володіти майном та виступати в суді.

3) Постійний характер. Міжнародні організації створюються на тривалий період і мають постійні органи управління.

4) Цілі та завдання. Організації створюються для досягнення конкретних цілей, таких як підтримка миру та безпеки, захист прав людини, економічний розвиток, охорона довкілля тощо.

5) Членство. Міжнародні організації можуть включати держави-члени (в міжурядових організаціях) або інші суб'єкти, такі як неурядові організації чи приватні особи (в неурядових організаціях) [37].

Основні норми та правила діяльності міжнародних організацій, визначаються наступними принципами:

1) Суверенітет держав-членів. Принцип суверенітету держав є одним із ключових для міжнародних організацій. Він полягає в тому, що кожна держава, яка є членом організації, має право самостійно визначати свою внутрішню і зовнішню політику без втручання з боку інших країн або організацій. Це принцип є основою для незалежності держав-членів, але також передбачає взаємоповагу до прав і зобов'язань, узгоджених у межах організації.

2) Рівноправність і рівність голосів. Всі держави-члени міжнародних організацій, як правило, мають рівні права щодо участі в прийнятті рішень, навіть якщо вони відрізняються за розмірами, економічним розвитком чи військовими можливостями. Це означає, що кожна держава має право висловлювати свою позицію і впливати на рішення організації (наприклад, Організація Об'єднаних Націй (ООН), де кожна країна має один голос у Генеральній асамблеї).

3) Виконання міжнародних зобов'язань. Принцип відповідальності за виконання міжнародних зобов'язань є важливим для забезпечення стабільності та порядку в міжнародних відносинах. Держави, які стають членами міжнародних організацій, зобов'язуються виконувати рішення організації та дотримуватися норм міжнародного права, що визначаються її установчими документами.

4) Мирне вирішення спорів. Міжнародні організації сприяють мирному вирішенню конфліктів і спорів між державами, не допускаючи використання сили або загрози силою. Це принцип, що закріплений в Статуті ООН, де зазначено, що держави повинні вирішувати свої суперечності мирним шляхом (переговори, посередництво, арбітраж або судовий розгляд).

5) Невтручання у внутрішні справи. Міжнародні організації повинні поважати внутрішні справи своїх членів і не втручатися в них, якщо це не стосується міжнародних стандартів або порушень прав людини, які можуть бути підставою для втручання. Це принцип зумовлює повагу до внутрішнього суверенітету кожної країни, однак у певних випадках міжнародна організація може втрутитися у випадку порушення міжнародних норм або стандартів.

6) Колективна відповідальність і солідарність. Міжнародні організації працюють на основі принципу колективної відповідальності, де всі держави-члени зобов'язані сприяти досягненню цілей організації та забезпеченню стабільності в міжнародних відносинах. Солідарність між державами є важливою, оскільки країни спільно вирішують питання, які стосуються міжнародного миру, економічного розвитку, прав людини тощо.

7) Демократичні принципи прийняття рішень. Більшість міжнародних організацій дотримуються принципу демократичного прийняття рішень, що передбачає прозорість, відкритість і участь усіх держав-членів у процесі ухвалення рішень. Це включає обговорення важливих питань, голосування та прийняття консенсусних рішень.

8) Повага до прав людини. Багато міжнародних організацій, зокрема ООН, в своїй діяльності спираються на принцип захисту прав людини. Це означає, що організації мають на меті сприяти розвитку і підтримці стандартів, що забезпечують права і свободи людей на міжнародному рівні.

9) Незалежність і автономність організацій. Міжнародні організації, як правило, мають незалежність у прийнятті рішень та виконанні своїх функцій. Це дозволяє організаціям діяти в інтересах міжнародного співтовариства, не піддаючись тиску окремих держав або інших суб'єктів [45, 73].

Таким чином, міжнародні організації є основними інструментами для забезпечення співпраці між державами та іншими суб'єктами міжнародного права. Вони сприяють вирішенню глобальних проблем, підтримці миру та безпеки, розвитку економічних, соціальних і культурних зв'язків між країнами.

1.2. Класифікація міжнародних організацій

Класифікація та правові засади міжнародних організацій відображають різноманітність їх форм та функцій у сучасній міжнародній системі. Вони є важливими інструментами міжнародного співробітництва, сприяють підтримці миру та безпеки, економічному розвитку, захисту прав людини та охороні довкілля. Розуміння класифікації та правових засад цих організацій є ключовим для аналізу їхньої діяльності та ефективності у вирішенні глобальних і регіональних проблем. Класифікація міжнародних організацій може бути проведена за різноманітними критеріями [27]. Найбільш фундаментальний критерій класифікації міжнародних організацій (МО) - характер членства. За цим критерієм виділяють міжурядові міжнародні організації (ММО), створювані

державами на основі договорів, і неурядові (НУМО), які об'єднують недержавні інститути та громадян ряду держав [54].

МО можна поділити на дві великі групи: міжнародні міждержавні та міжнародні недержавні [38, 39].

Найбільш поширеною є класифікація МО по «геополітичного» (або критерієм масштабів діяльності організації) критерієм і відповідно до сфери і спрямованістю їх діяльності.

У першому випадку виділяють такі типи міжурядових організацій, як: універсальний (наприклад, ООН або Ліга Націй); міжрегіональний (наприклад, Організація Ісламська Конференція); регіональний (наприклад, латино американська Економічна Система); субрегіональний (наприклад, Бенілюкс) [5].

Вплив МО другого типу поширюється на обмежену кількість держав у межах певного району світу. До найважливіших з них належать Організація американських держав (ОАД), Рада Європи (РЄ), Ліга арабських держав (ЛАД), Африканський Союз (АС, колишня Організація африканської єдності (ОАЄ)), Співдружність Незалежних Держав (ПІД) та деякі ін. До цієї групи можна зарахувати МО, держави-члени яких не відносяться до певного регіону, однак у діяльності організації відсутня ознака універсалізму. В науковій літературі переважна більшість з них характеризується як субрегіональні. З цієї групи можна згадати Організацію економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). Як правило, такі організації охоплюють держави різних регіонів світу [50].

Інша класифікація поділяє МО на групи залежно від їх компетенції. Так, міжнародними організаціями загальної компетенції є ООН, окремі регіональні МО, які вже згадувались: РЄ, ОАД, АС. Для організацій такого типу характерна компетенція, яка стосується, як мінімум, кількох напрямів співробітництва. Серед МО спеціальної компетенції можна згадати спеціалізовані установи ООН,

Міжнародний орган по морському дну. Для таких інституцій властивим буде налагодження співробітництва в конкретній галузі [53, 64, 67].

Відповідно до основних напрямів діяльності, міжнародні організації можна класифікувати як організації політичні, економічні, фінансові, співробітництва у сфері культури тощо.

У зв'язку з появою в діяльності МО окремих елементів наднаціонального характеру, важливого значення для їхньої характеристики набуває поділ на організації традиційного (міждержавного) співробітництва та організації з елементами наддержавності.

З точки зору членства в МО розрізняють закриті, в яких не передбачено членство інших держав, крім держав-засновниць, та відкриті, в установчих документах яких регламентується порядок приєднання та участі в роботі організації держав, які бажають це зробити.

Більшість міждержавних організацій при цьому можна характеризувати як відносно відкриті: декларуючи право на членство в організації держав, які не були засновниками, установчі акти, як правило, передбачають певні умови та процедуру приєднання до організації. Тобто відкритість не є абсолютною [65].

Природа міжнародних організацій надзвичайно різноманітна, а тому їх неможливо класифікувати по одному-двом критеріям. Дені Шартъє, наприклад, запропонував класифікацію, засновану на кількох критеріях. До них відносяться:

- контекст і місце створення;
- початкове і сучасне поле діяльності;
- юридична природа;
- розміри неурядової організації;
- специфіка внутрішнього функціонування;
- джерела фінансування (держави, міжнародні організації, фірми, фонди і т.д.);

- вертикальна і горизонтальна вкоріненість.

За напрямком функціонування міжнародних організацій, дослідники виділяють 4 групи за рівнем їх функціонування:

1. Громадські (Community-based organizations) – засновані на рівні окремої місцевої спільноти; виникають із власної ініціативи людей. Вони можуть включати спортивні клуби, жіночі організації, громадські організації, релігійні або освітні організації.

2. Загальноміські (City-wide organizations) – засновані на рівні окремої території та включають торговельні і промислові палати, бізнесові коаліції, етнічні або навчальні групи та об'єднання громадських неурядових організацій.

3. Національні (National NGOs) – створюються на рівні країни, мають територіальні філії та надають допомогу місцевим НУО; включають такі організації, як Червоний Хрест, YMCAs/YWCAs, професійні організації тощо.

4. Міжнародні (International NGOs) – працюють на глобальному рівні, відповідають за фінансування місцевих ініціатив, проєктів чи НУО; варіюються від світських служб, таких як SavetheChildren, OXFAM, CARE, Ford та RockefellerFoundation до релігійно мотивованих груп. Їхня діяльність поширюється на фінансування місцевих НУО, установ чи проєктів та реалізацію самих проєктів [38, с. 75].

Також типи міжнародних організацій можна розрізняти за їхньою орієнтацією так:

1. Благодійна орієнтація часто передбачає патерналістські зусилля зверху вниз з невеликою участю «бенефіціарів». Вона включає МНУО, діяльність яких спрямована на задоволення потреб бідних, зокрема, розподіл продуктів харчування, одягу або медикаментів; забезпечення житлом, транспортом, закладами освіти тощо. Такі МНУО можуть також надавати допомогу під час природного або техногенного лиха.

2. Орієнтація на надання послуг включає послуги з охорони здоров'я, планування сім'ї чи освіти.

3. Спільна орієнтація характеризується проектами самопомоги, де місцеві жителі залучені, зокрема, у реалізацію проекту шляхом надання грошових коштів, інструментів, землі, матеріалів, праці тощо.

4. Орієнтація на посилення прав і можливостей полягає в тому, щоб допомогти бідним людям розвинути більш чітке розуміння соціальних, політичних та економічних факторів, які впливають на їхнє життя, та посилити їх усвідомлення власної потенційної сили контролю свого життя. У будь-якому разі є максимальне залучення людей до МНУО, які діють як координатори.

Отже, міжнародні організації можуть бути класифіковані за різними критеріями, включаючи склад учасників, обсяг діяльності, цілі та функції.

1.3. Функції, структура та роль міжнародних організацій в сучасному світі

Виходячи із загальної характеристики, визначимо основні функції. Під функціями слід розуміти зовнішні прояви процесів діяльності з виконання покладених на неї завдань (наприклад, регулюючі, контрольні, оперативні та інші функції). При цьому організація має право здійснювати свої функції тільки в межах закріпленої за нею компетенції [28, с.116].

Основні групи функцій міжнародних організацій:

1. Сприяння:

- організація міжнародних конференцій;
- збір і аналіз статистичних і фактичних матеріалів;
- публікація і поширення статистики і досліджень;

- надання приміщень секретаріату для проведення ба-
- гатосторонніх і двосторонніх переговорів.

2. Спостереження – сприяння з можливістю формулювання та оприлюднення офіційної точки зору організації на ті чи інші проблеми, що є способом створення громадської думки і впливу на економічну політику країни [31].

3. Нагляд – більш жорстка форма спостереження, пов'язана із зобов'язанням країн повідомляти на регулярній основі, та за встановленою формою, дані про своє становище і вислуховувати рекомендації по суті поточного економічного розвитку. Уряди, які підписали статут міжнародних організацій, що здійснюють нагляд, зобов'язані з визначеною частотою приймати в себе місії експертів з цих організацій і надавати їм, крім поточної, також і первинну інформацію, відповідати на їхні питання і бути максимально відвертими. Зміст дискусій за бажанням уряду може залишатися конфіденційним і неоприлюднюватися міжнародною організацією, з якою велися дискусії. Типовий приклад – Міжнародний Валютний Фонд, головна функція якого полягає саме в жорсткому нагляді за економічною політикою країн-членів з метою надання їм рекомендацій для попередження потенційно можливих макроекономічних дисбалансів і найбільш ефективного вирішення існуючих проблем. Однак країни-члени можуть ігнорувати такі рекомендації.

4. Регулювання – нагляд, що спирається на примус країн до виконання рекомендацій міжнародного співтовариства через розробку відповідних міжнародних норм і механізмів примусу до їх виконання. Регулювання в міжнародній економіці засноване на тому, що країни добровільно приймають рішення про створення певного міжнародного механізму вирішення тих чи інших проблем, домовляються про принципи його функціонування і про те, як вони будуть спільно карати країни, які порушили принципи, під якими вони самі ж

підписалися. Прикладом є Світова Організація Торгівлі: в рамках цієї організації встановлені певні правила міжнародної торгівлі, з якими погодилися більше сотні країн, а також жорсткі антидемпінгові та інші процедури, які приймаються проти порушників погоджених правил [14].

5. Контроль – функції, які полягають у здійсненні контролю за відповідністю поведінки держав нормам міжнародного права, а також резолюцій. У цих цілях організації мають право збирати та аналізувати відповідну інформацію, обговорювати її і висловлювати свою думку в резолюціях. У багатьох випадках держави зобов'язані регулярно подавати доповіді про виконання ними норм міжнародного права та актів організації у відповідній області.

6. Інформативна функція полягає в тому, що міжнародні організації виступають в якості найбільших одержувачів, передавачів і каналів поширення інформації. Їх інформаційні можливості приваблюють до них держави, одні з яких стають повноправними членами організації. У сукупності ці компоненти утворюють особливий інформаційний підпростір, специфіка поширення інформації в якому вивчена вкрай мало. Тим не менше, дослідники відзначають їх особливу роль в інформаційних процесах. Наприклад, французький автор М. Гунель пише, що міжнародні організації «грають інформаційну роль, оскільки вони є широко поширеними форумами, які сприяють неформальному діалогу представників держав [61]. Проведення досліджень, зустрічей різних людей, спілкування сприяють усвідомленню, визначенню і чіткому формулюванню загальних проблем як на світовому, так і на більш низьких рівнях. Це полегшує переговори для прийняття узгоджених рішень». Діяльність міжнародних організацій щодо виконання інформаційної функції різноманітна і включає такі види: збір, обробку та поширення інформації, що відноситься до сфери компетенції організації; підготовку та поширення інформації про

функціонування самої організації. Крім цього – регулювання діяльності засобів комунікації; володіння засобами комунікації [24, с. 36].

У практиці ООН набули поширення спостережні місії за дотриманням умов мирного врегулювання. Місія ООН контролювала процес ліквідації засобів масового ураження в Іраку і доповідала про це Раді Безпеки ООН. Серйозні заходи контролю, включаючи інспекцію, передбачені Статутом Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) [29].

Оперативні функції полягають у досягненні цілей власними засобами організації. У переважній більшості випадків організація впливає на реальність через суверенні держави-члени. Разом з тим поступово зростає роль і безпосередньої діяльності. Організації надають економічну, науково-технічну та іншу допомогу, консультаційні послуги. Значний розвиток отримали операції ООН з підтримання миру.

Сприяння - спостереження - нагляд – регулювання – контроль не вичерпують весь спектр ключових функцій, які можуть взяти на себе міжнародні організації. По суті всі ці функції багатостороннього міждержавного регулювання засновані лише на добрій волі країн-учасниць. Якщо уряд тієї або іншої країни не бачить вигод від членства в міжнародній організації, ніхто не може змусити прийняти його [53].

В кінці ХХ ст. проявилася тенденція до зосередження ключових функцій по регулюванню та моніторингу найважливіших процесів у рамках невеликої кількості організацій.

Найбільш універсальні серед них – Міжнародний Валютний Фонд, що займається макроекономічною політикою; Світова Організація Торгівлі, що погоджує торговельну політику; ООН, останні роки спрямовує свої зусилля на соціальні питання, і група Світового банку, що концентрується на проблемах розвитку і структурних реформах. Ці організації виникли наприкінці 1940-х років

і виступають сьогодні найважливішими форумами узгодження економічної політики між країнами [60].

Для здійснення своїх функцій організації володіють відповідним механізмом. Його основу становлять органи організації. Організації мають вищий орган, в якому представлені всі члени. Називається він по-різному: асамблея, конференція, конгрес тощо. «Генеральна асамблея» буквально означає – загальні збори. В універсальних організаціях ці органи численні і покликані приймати рішення лише з основних питань [62].

Наприклад, для підготовки резолюцій пленарного органу створюються комісії і комітети загального складу, які працюють під час сесії вищого органу. Генеральна Асамблея ООН приймає резолюції, підготовлені її шістьма комітетами, може створювати допоміжні органи [69, 73].

Пленарний орган обирає органи обмеженого складу, в числі яких основний виконавчий орган та органи з головних напрямів діяльності організації. При формуванні таких органів враховуються певні критерії, перш за все представництво основних регіонів і груп держав. Відомі й інші критерії.

У більшості організацій органи складаються з представників держав. У деяких випадках з метою забезпечення неупередженості створюються органи, членами яких є не держави, а фахівці, які обираються в особистій якості. Найчастіше це судові органи [63].

У деяких організаціях існують парламентські органи.

У випадках, коли держави передають здійснення частини своїх владних повноважень міжнародним організаціям, національні парламенти втрачають контроль за цими функціями. Парламентські органи якраз і створюються з метою такої компенсації, а також задля демократичного представництва. Вони або безпосередньо обираються на виборах у країнах-членах (ЄС), або призначаються

національними парламентами (Рада Європи). У більшості випадків ці органи обмежуються обговоренням і прийняттям рекомендацій.

Тільки Європейський парламент у рамках ЄС володіє суттєвими правами. Він може відправити у відставку виконавчий орган – Комісію та бере участь у прийнятті бюджету [4].

Особливе місце займають судові органи. Різні їх види можуть вирішувати спори між державами, перевіряти правомірність рішень організації та здійснювати адміністративну юрисдикцію щодо персоналу. Більшість організацій не створюють своїх судових органів і не вважають за потрібне вводити судовий контроль, що визначає правомірність прийнятих рішень. У справах, пов'язаних з персоналом, універсальні організації використовують Адміністративний суд ООН. У ЄС, органи якого приймають юридично обов'язкові рішення, Суду належить важлива роль у контролі за їх правомірністю.

Організації мають секретаріат, який виконує велику роботу з обслуговування організації. Очолюється він головною адміністративною особою (генеральним секретарем або генеральним директором), яка обирається вищим органом на певний термін.

Міжнародні організації, в процесі своєї еволюції, стали глобальним, всеосяжним явищем, яке може суттєво впливати на світову економіку і політику. Оцінка цього впливу і перспектив міжнародних організацій представляє великий науковий інтерес.

У сучасних міжнародних відносинах міжнародні організації відіграють істотну роль як форма співробітництва держав і багатосторонньої дипломатії. Виникнення міжнародних організацій в ХІХ ст. стало відображенням і наслідком об'єктивної тенденції до інтернаціоналізації багатьох сторін життя суспільства. Взаємні зв'язки та співпрацю між існуючими в даний час міжнародними

організаціями дозволяють говорити про систему міжнародних організацій, в центрі якої знаходиться ООН. Це веде до появи нових структур (спільних органів, координаційних органів і т.п.) [11].

Особливе місце серед всіх міжнародних організацій посідає Організація Об'єднаних Націй (ООН) – це глобальна, універсальна, багатофункціональна, міждержавна організація. Переважна більшість програм, комісій, спеціалізованих закладів, фондів ООН спрямована на регулювання економічного співробітництва між її членами. Серед спеціалізованих закладів є могутні організації, які беззаперечно керують сьогодні найважливішими сферами міжнародної економіки, – Міжнародний Валютний Банк, Світовий банк, Світова організація торгівлі. В структурі ООН є органи, що регулюють міжнародні економічні відносини на галузевому рівні (Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО), Продовольча і сільськогосподарська організація (ФАО), Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО) тощо), й такі, що координують співробітництво між країнами на регіональному рівні (регіональні комісії Економічної і соціальної ради ООН (ЕКОСОР)). ООН своєчасно реагує на політичні і економічні зрушення, що відбуваються у світі [16, 23, 32].

Можна зробити висновок, що через глобалізацію початку ХХІ ст. світ постає єдиним соціально-економічним організмом, функціонування якого вимагає узгоджених дій урядів, представників громадськості, бізнесових кіл різних країн. Часи, коли стосунки між державами вирішувалися силовими методами, поступово відходять у минуле. Порозуміння через домовленість, пошук взаємовигідних варіантів розв'язання проблем – цивілізовані методи міждержавного спілкування. Для координації діяльності світового співтовариства, вирішення суперечок, боротьби з глобальними і регіональними проблемами створено низку міжнародних організацій, які спрямовані на

вирішення певних спільних питань чи реалізації проектів. У роботі міжнародних організацій беруть участь уповноважені посланці, які представляють інтереси своєї держави чи співтовариства, притримуючись поваги, невтручання у внутрішні справи, порядку прийняття рішень та норм міжнародного права. На сьогоднішній день міжнародні організації вирішують загальнополітичні та спеціальні (економічні, науково-технічні, кредитно-фінансові, військові, з питань розвитку та ін.) питання світового значення.

Висновки до розділу 1

Міжнародні організації є важливими суб'єктами міжнародних відносин, які створюються на основі міждержавних угод і мають на меті сприяння співробітництву між державами у різних сферах. Вони можуть мати різний правовий статус і функціональне спрямування, але їх об'єднує мета вирішення спільних проблем і завдань на міжнародному рівні. Основними характеристиками міжнародних організацій є: міжнародний характер, постійність, добровільність членства, колективне прийняття рішень, дотримання міжнародних норм і принципів. Принципи діяльності міжнародних організацій передбачають збереження миру, захист прав людини, сприяння економічному розвитку та інші.

Класифікація міжнародних організацій може бути проведена за різноманітними критеріями: за членством (універсальні та регіональні), за функціями (політичні, економічні, соціальні, культурні та гуманітарні), за правовим статусом (урядові та неурядові), спеціалізованими (займаються конкретними питаннями, такими як охорона здоров'я, освіта, екологія чи наукові дослідження). Кожна категорія організацій має свою мету, структуру та механізм

роботи, що дозволяє ефективно вирішувати глобальні проблеми та сприяти міжнародному співробітництву в різних сферах.

Міжнародні організації виконують ключові функції, спрямовані на підтримку миру та безпеки, економічний розвиток, захист прав людини, сприяння науково-технічному прогресу, екологічну стабільність та гуманітарну допомогу. Вони виступають посередниками в розв'язанні глобальних конфліктів і в регулюванні міжнародних відносин. Структура міжнародних організацій зазвичай включає загальні збори, виконавчі органи, секретаріат та спеціалізовані агентства або комітети. Усі органи працюють у тісній взаємодії для досягнення спільних цілей організації. Важливими елементами структури є органи, що забезпечують прийняття рішень та виконання рішень на міжнародному рівні. Міжнародні організації відіграють важливу роль у забезпеченні міжнародного порядку, координації глобальних зусиль у вирішенні проблем, що стосуються всіх країн світу. Вони сприяють розвитку міжнародного права, зміцненню дипломатичних відносин і підтримці стабільності на глобальному рівні. У сучасному світі міжнародні організації стали важливими інститутами для забезпечення співпраці між державами у таких сферах, як безпека, економіка, екологія, права людини та гуманітарні питання.

РОЗДІЛ 2. МІЖНАРОДНІ ГУМАНІТАРНІ ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

2.1. Участь України в міжнародних організаціях

Україна надає особливого значення діяльності ООН з підтримання міжнародного миру та безпеки, розглядаючи участь у ній як важливий чинник своєї зовнішньої політики. Україна бере активну участь у всіх напрямках діяльності ООН, найважливішими з яких є підтримання міжнародного миру та безпеки та зміцнення верховенства права у міжнародних відносинах, розвиток співробітництва у вирішенні проблем соціально-економічного та гуманітарного характеру, забезпечення прав людини.

Починаючи з липня 1992 р. Україна виступає активним контрибутором військових підрозділів та персоналу до операцій ООН з підтримання миру (ОПМ) [20].

Виходячи з нагальної необхідності розробки світовою спільнотою ефективних заходів боротьби з тероризмом, Україна приєдналася до глобальної антитерористичної коаліції, підтвердила свою готовність докласти максимальних зусиль до спільної боротьби з міжнародним тероризмом, насамперед у рамках ООН.

Україна активно долучається до діяльності органів ООН у правозахисній сфері: двічі (2006-2008 та 2008-2011 рр.) входила до складу новоствореного правозахисного органу - Ради ООН з прав людини та бере активну участь у роботі Ради як спостерігач. У травні 2008 р. та жовтні 2012 р. у рамках Ради Україна успішно пройшла Універсальний періодичний огляд ситуації у галузі прав

людини в країні, підсумки якого затверджені 14 березня 2013 р. під час 22-ї сесії Ради [51].

Наша держава є стороною основних міжнародних договорів у сфері захисту прав людини. Як сторона зазначених документів Україна на регулярній основі подає на розгляд відповідних конвенційних органів національні доповіді щодо виконання зобов'язань згідно з цими договорами. Рекомендації, які виносяться за результатами розгляду доповідей України, опрацьовуються відповідними національними установами з метою визначення заходів, спрямованих на їх виконання.

Україна є учасницею більшості універсальних міжнародних договорів, депозитарієм яких виступає Генеральний секретар ООН.

За час свого членства в ООН Україна тричі обиралася непостійним членом Ради Безпеки (1948-1949, 1984-1985, 2000-2001 рр.), шість разів – членом Економічної і Соціальної Ради (востаннє на період 2010-2012 рр.). Кандидатуру України висунуто на обрання до складу непостійних членів Ради Безпеки ООН на період 2016-2017 рр. (за час членства в ООН Україна тричі була обрана непостійним членом РБ ООН: 1948-1949, 1984-1985, 2000-2001 рр.), до складу Ради ООН з прав людини на період 2018-2020 рр. (Україна двічі була обрана членом РПЛ ООН 2006- 2008, 2008-2011 рр.), до складу Економічної і Соціальної Ради ООН на період 2019-2021 рр. (вшосте Україна входила до складу ЕКОСОП у 2010-2012 рр.) [67].

У 2013 році Україна є членом наступних керівних органів ООН та спеціалізованих установ системи ООН: Комісії ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ) (2010- 2014 рр.), Комісії із соціального розвитку (2012-2015 рр.), Комісії з наркотичних засобів (2012-2015 рр.), Комітету з внесків (2013-2015 рр.), Виконавчої ради Структури ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок «ООН-Жінки» (2011- 2013 рр.), Комітету з інформації

(2013-2014 pp.), Ради Організації ООН з промислового розвитку (ЮНІДО) (2010-2013 pp.), Адміністративної ради та Ради поштової експлуатації Всесвітнього поштового союзу (2013-2016 pp.), Програмного та бюджетного комітетів Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ). Постійний представник України при ООН обраний Головою Шостого комітету (правові питання) 67-ї сесії ГА ООН (2012- 2013 pp.), Україна Віце-головає в Асамблеї Міжнародної морської організації, представник нашої держави входить до складу Міжнародного трибуналу з морського права (2011-2021 pp.) [67].

Представники України також входили до складу керівних органів Програми розвитку ООН та Фонду ООН у галузі народонаселення (Виконавчої ради ПРООН/ЮНФПА/ЮНОПС), Дитячого фонду ООН (Виконавчої ради ЮНІСЕФ), Всесвітньої туристичної організації (Виконавчої ради ЮНВТО), Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (Виконавчої ради ЮНЕСКО), Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (Рада ФАО), Всесвітньої продовольчої програми ООН (Виконавча Рада ВПП).

Україна бере участь у діяльності Європейської економічної комісії ООН, спрямованій на зміцнення регіонального співробітництва у сфері енергетики, транспорту, екології, економічної інтеграції. Європейська економічна комісія ООН є для нашої країни одним із важливих джерел технічної допомоги у вищевказаних галузях. На періоди 2002 – 2003 та 2007 – 2008 pp. Постійний представник України у Женеві обирався заступником Голови ЄЕК ООН. Представники України працюють у складі Бюро комітетів ООН: екологічної політики (КЕП) та сталої енергетики (КСЕ) [82, 83].

Здійснюється ефективна взаємодія України зі спеціалізованими установами ООН з багатьох питань глобального порядку денного, включаючи боротьбу з бідністю, охорону навколишнього середовища, вдосконалення системи охорони здоров'я тощо. Важлива роль у здійсненні цієї взаємодії

належить Офісу ООН в Україні, який забезпечує реалізацію проектів Програми розвитку ООН в Україні (ПРООН), активно співпрацюючи з Міністерством економічного розвитку і торгівлі, Міністерством екології та природних ресурсів, Міністерством у справах сім'ї, молоді та спорту, іншими українськими відомствами. Крім ПРООН, Офіс координує діяльність в Україні Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), МАГАТЕ, МОП, Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ), Об'єднаної програми ООН з питань ВІЛ/СНІД (ЮНЕЙДС), Управління ООН з наркотиків і злочинності, ЮНЕСКО та ЮНІСЕФ [1].

Розвивається активна співпраця України з Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ). Регіональне представництво УВКБ в Україні у партнерстві з Державною міграційною службою України фінансує та реалізує в нашій країні низку проектів в міграційній сфері. Україна виступає за неухильне дотримання міжнародних зобов'язань та забезпечення ефективної реалізації національного законодавства у сфері захисту прав біженців.

В Україні здійснюється послідовна робота зі зміцнення законодавчої бази, вдосконалення системи державного управління міграційними процесами відповідно до міжнародних стандартів. Зміни, внесені до законодавства України протягом останніх років заклали належні умови для створення системи притулку в Україні відповідно до міжнародних стандартів.

Україна також не залишається осторонь гуманітарних катастроф, що відбуваються у різних куточках світу у зв'язку зі збройними конфліктами.

Значна увага приділялася розвитку співпраці з Управлінням ООН з наркотиків і злочинності (УНЗ ООН). У травні 2012 року за сприяння УНЗ ООН в Україні відбулася Міжнародна конференція «Українське суспільство і наркотики: вибудова нового стратегічного підходу», в якій взяли участь Заступник Генсекретаря ООН, Виконавчого директора УНЗ ООН, а також

провідні міжнародні експерти. У 2012 році Україна пройшла через перший цикл механізму огляду виконання Конвенції ООН проти корупції, результати якого мають бути офіційно представлені у 2013 році [49].

На окрему увагу заслуговує ґрунтовна робота, що здійснюється українською стороною на різних напрямках співробітництва з МАГАТЕ. Одним із актуальних завдань цього співробітництва є налагодження взаємодії у «трикутнику» Україна – ЄС – МАГАТЕ в рамках інтеграції енергетичних просторів [2].

Прикладом успішної участі України в діяльності міжнародних організацій також може слугувати різнобічна взаємодія з ЮНЕСКО, спрямована на розширення міжнародного співробітництва наукових, освітніх, культурних інституцій [5].

Завдяки послідовній та виваженій позиції України в ООН та інших міжнародних організаціях, наша країна отримує значну технічну допомогу з боку спеціалізованих установ ООН, її фондів та програм [21].

Пріоритетне місце в сучасному міжнародному співробітництві займає проблематика сталого розвитку та охорони навколишнього середовища, протидії глобальній зміні клімату.

Українська сторона активно залучається до роботи Європейської та середземноморської організації захисту рослин, Міжнародного союзу з охорони нових сортів рослин, Комісії зі збереження морських живих ресурсів Антарктики. Триває членство України у Міжнародній раді по зерну та в категорії спостерігачів – у Міжнародному бюро виноградарства та виноробства.

Слід відзначити високу активність української сторони в міжнародному співробітництві в галузі охорони здоров'я, особливо в рамках ВООЗ. Україна залучалася до розробки низки договірних та стратегічних документів ВООЗ, у тому числі Рамкової Конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну, резолюцій

Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я. Взаємодія з Міжнародною федерацією товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця чимало сприяє готовності української сторони до оперативних дій в умовах епідемій «пташиного» грипу.

Працюючи в робочих органах міжнародних організацій, українські фахівці беруть безпосередню участь у розробці рішень Внутрішньоєвропейської організації податкових адміністрацій, Гаазької конференції з міжнародного приватного права, Егмонтської групи підрозділів фінансової розвідки.

Високу активність українська сторона виявляє в Дунайській комісії, створеній відповідно до Конвенції про режим судноплавства по Дунаю (Представник України обіймає посаду Секретаря Комісії), Організації з заборони хімічної зброї (Україну втретє обрано до складу Виконавчої ради ОЗХЗ на період з травня 2009 по травень 2011 р.), Європейській конференції цивільної авіації, Міжнародній організації комісій з цінних паперів, Міжнародному бюро виставок, Міжнародній раді архівів [76].

Успішно розвивається співробітництво української сторони з Міжнародною організацією з міграції, провідна роль в якому належить Міністерству внутрішніх справ (МВС). Також МВС активно працює з Міжнародною організацією кримінальної поліції – Інтерполом.

Активно підтримує та розвиває багатосторонні міжнародні зв'язки Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики (в першу чергу, з Міжнародною організацією стандартизації). Зазначена діяльність має важливе значення в контексті виконання зобов'язань України в рамках Світової організації торгівлі (СОТ) та позитивно впливає на конкурентоспроможність українських товарів. З набуттям нашої країною членства у СОТ в травні 2008 р. розпочався новий етап багатостороннього співробітництва України [6].

В контексті воєнного вторгнення, глобальної економічної та фінансової кризи та її негативного впливу на становище української економіки зростає важливість міжнародного фінансового співробітництва України, особливо з групою Світового банку.

Співпраця з Міжнародним банком реконструкції та розвитку здійснюється відповідно до Стратегії партнерства з Україною на період 2008 – 2011 рр., яка має на меті забезпечення в Україні сталого економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності економіки, реформування державних фінансів та державного управління, поліпшення державних послуг у сфері охорони здоров'я та освіти. Вагоме значення для державного сектора української економіки мають капіталовкладення Європейського банку реконструкції та розвитку, спрямовані на реалізацію проектів в енергетиці, транспорті та зв'язку, сфері муніципальної інфраструктури.

Здійснюючи загальну координацію роботи українських відомств, пов'язаної з членством нашої країни у міжнародних структурах, МЗС водночас виступає головним відповідальним відомством України у відношенні двадцяти з них (у тому числі ООН та її головних органів).

В числі таких структур слід особливо виділити регіональні організації та інтеграційні угруповання – Раду Європи, Організацію за демократію та розвиток – ГУАМ, Організацію Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС), Центральноевропейську ініціативу (ЦЄІ). Широка тематика діяльності цих організацій та різноманітність завдань, пов'язаних з участю в них української сторони, потребує залучення до роботи багатьох інших відомств.

Членство України у Раді Європи є важливим чинником інтеграції країни у єдиний європейський правовий простір шляхом приведення національного законодавства у відповідність до норм організації.

Отже, участь України в міжнародних організаціях охоплює широкий спектр сферах – від безпеки та економіки до прав людини та охорони довкілля. Вона прагне інтегруватися в міжнародну спільноту, що відображає стратегічний курс країни на європейську і євроатлантичну інтеграцію. Активна участь в міжнародних організаціях дозволяє Україні зміцнювати свої зовнішньополітичні позиції, забезпечувати економічний розвиток і підвищувати рівень життя громадян.

2.2. Основні напрями діяльності міжнародних гуманітарних організацій в Україні

Гуманітарна спільнота в Україні має сталу присутність по всій країні, і налічує, згідно з даними кластерів, 530 організацій станом на жовтень 2023 року [46]. Кожен тип організації забезпечує унікальні можливості для гуманітарного реагування, що зміцнює колективне надання допомоги й ефективність реагування. Національні та місцеві неурядові організації часто мають перевагу завдяки вже встановленим зв'язкам із місцевими громадами, що дозволяє їм швидше виявляти прогалини на місцях, а також доставляти гуманітарну допомогу у важкодоступні райони, які часто розташовані поблизу лінії фронту. Обласні та місцеві органи влади активно координують свої зусилля з гуманітарною спільнотою, обговорюючи пріоритетні потреби, заходи реагування та оперативні питання. Водночас ООН, міжнародні неурядові організації та інші міжнародні організації поширюють знання про кращі світові практики та гуманітарні стандарти у всіх секторах, що сприяє розбудові спроможностей національних і місцевих організацій та урядових організацій, одночасно

виступаючи за дотримання міжнародного гуманітарного права і прав в галузі прав людини [30].

Ведучими акторами серед гуманітарних організацій, що надають допомогу в Україні є Європейський механізм цивільного захисту, Координаційний центр запобігання катастрофам при НАТО, Управління з координації гуманітарних питань ООН, Глобальна продовольча програма, Дитячий фонд ООН, Агентство ООН у справах Біженців, Фонд з питань народонаселення, Програма розвитку ООН, Міжнародна організація з міграції, Продовольча та сільськогосподарська організація ООН, Міжнародний комітет Червоного Хреста, Всесвітня організація здоров'я, Plan international, Агентство з міжнародного розвитку США, Ізраїльський форум міжнародної гуманітарної допомоги, Німецьке товариство міжнародного співробітництва, Консультативна місія Європейського Союзу в Україні, та багато інших механізмів реагування на катастрофи як на міжнародному, так і на національному рівні. Програми агентств системи ООН та ЄС, що вже були присутні в Україні, оперативно переорієнтувались на боротьбу з гуманітарною катастрофою. Створено спеціальні фонди для забезпечення дуже специфічних потреб, як, наприклад, постачання енергетичного обладнання [46].

Міжнародні гуманітарні організації сфокусовані на виконанні таких стратегічних цілей:

- відповідно до гуманітарних принципів, надавати своєчасну життєво необхідну багатосекторальну допомогу людям, які постраждали внаслідок війни;
- захищати постраждалих унаслідок конфлікту людей та цивільну інфраструктуру та виступати за те, щоб сторони конфлікту виконували свої зобов'язання згідно з міжнародним гуманітарним правом;
- сприяти наданню основних і гендерно спрямованих послуг як у районах, які постраждали від конфлікту, так і в місцях, де приймають переміщених осіб.

Частина агенцій ООН мають власні стратегії для боротьби з гуманітарною кризою. Кожна з агенцій ООН виконує роботу в своїй сфері, щоб допомогти досягти цих стратегічних цілей. Також багато агенцій ООН долучилися до спільної стратегії ООН щодо допомоги Україні у війні, яка називається «Ukraine Flash Appeal», вона містить пріоритезацію людей з інвалідністю у контексті визначення пріоритетів доступу до медичної допомоги, задоволення потреб [46].

Розглянемо основні напрямки діяльності міжнародних гуманітарних організацій в Україні.

Управління ООН з координації гуманітарних питань (УОКГС ООН). Разом зі своїми партнерами ОСНА робить внесок у принципову й ефективну гуманітарну відповідь шляхом координації, адвокації, політики, управління інформацією та гуманітарними фінансовими інструментами та послугами .

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) працює через офіси в Україні та сусідніх країнах, а також разом із партнерами, щоб швидко реагувати на надзвичайну ситуацію у сфері охорони здоров'я. Організація доставляє спеціалізовані медичні засоби, координує розгортання медичних бригад і співпрацює з національними органами охорони здоров'я, щоб мінімізувати збої в наданні критичних медичних послуг в Україні та країнах, які приймають біженців. ВООЗ публікує тижневі звіти про свою діяльність. В одному зі звітів турботу про людей з інвалідністю названо пріоритетом [7].

Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) Управління надає допомогу та підтримку людям, які змушені рятуватись і залишити Україну через війну. УВКБ ООН доставляє основні предмети допомоги, такі як ковдри, спальні килимки тощо у притулки для невідкладної допомоги. Організація має спеціалізовані служби захисту, створені для виявлення людей, які потребують особливої допомоги, наприклад, дітей, які переміщуються самостійно, та людей з інвалідністю. УВКБ ООН має стратегію

допомоги Україні під час повномасштабного вторгнення росії, а також приєдналася до загальної стратегії ООН «Flash Appeal», в якій згадується пріоритетизація люде.

Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) працює в Україні над такими завданнями:

- поставка сімейних гігієнічних наборів, дитячих підгузників, аптечок для матерів, інституційних гігієнічних наборів, дезінфікуючих засобів і води в пляшках до закладів охорони здоров'я та соціальної сфери;
- співпраця з партнерами для забезпечення безпечної питної води шляхом транспортування води та доставки води у пляшках;
- доставка наборів для навчання в школі та комплектів для раннього розвитку дітей у райони з великою концентрацією переміщених сімей;
- підтримка мобільних груп захисту дітей, які надають психосоціальну допомогу, підтримку психічного здоров'я та послуги захисту; • запуск програми гуманітарних грошових переказів для підтримки десятків тисяч найбільш незахищених сімей з дітьми [33].

Програма розвитку ООН (ПРООН) в Україні використовуючи свою багаторічну співпрацю з місцевими партнерами, працює над тим, щоб задовольнити найнагальніші потреби постраждалого від воєнної агресії росії населення, особливо внутрішньо переміщених осіб, надаючи невідкладну підтримку для засобів до існування та відновлення базових послуг. ПРООН також посилить свою протимінну діяльність у тісному партнерстві зі Службою протимінної діяльності ООН (UNMAS) та іншими відповідними учасниками. ПРООН підтримує розробку Мінцифрою та Мінсоцполітики електронного сервісу для переселенців та мобілізує невідкладну медичну допомогу в Україні, тощо. ПРООН в Україні долучилась до загальної стратегії роботи ООН в Україні «Flash Appeal».

Міжнародна організація з міграції (МОМ) мобілізує команди та нарощує потенціал в Україні та сусідніх країнах, щоб задовольнити зростаючі гуманітарні потреби українців, які змушені покинути країну через воєнну агресію росії, внутрішньо переміщених осіб і громадян третіх країн. Організація долучилась до загальної стратегії роботи ООН в Україні «Flash Appeal», яка пріоритезує людей з інвалідністю. Також в організації є своя стратегія допомоги під час повномасштабної війни росії проти України, спрямована на Україну та Польщу, Молдову, Словаччину, Угорщину та Румунію, куди вимушено переїхала більша частина українців у зв'язку з воєнною агресією росії. На центральному рівні МОМ працює з Мінсоцполітики (МСП) України, Мінреінтеграції, Міністерством внутрішніх справ. Надається постійна підтримка Державній прикордонній службі (ДПСУ), Державній Митній службі (ДМС) та Державній міграційній службі (ДМС). Також МОМ розпочала реконструкцію невикористаних і пошкоджених будівель (включно зі шкільними гуртожитками та готелями), щоб забезпечити безпечніше тимчасове житло внутрішньо переміщеним особам у Закарпатській області.

Організація надавала допомогу в таких сферах:

- укриття та непродовольчі матеріали;
- охорона здоров'я;
- моніторинг переміщення;
- захист;
- підтримка громадян третіх країн;
- видача грошової допомоги.

Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) Уряд України звернувся до ФАО з проханням про надання підтримки вразливим виробникам шляхом надання готівки та сільськогосподарських ресурсів, а також підтримки загального доступу до найважливіших ринків. ФАО продовжить вести

міжвідомчу координацію, співпрацюючи з урядом та партнерами кластеру продовольчої безпеки та засобів до існування. ФАО має стратегію для допомоги Україні під час війни, розв'язаної росією [46].

Всесвітня Продовольча Програма (ВПП) Організація допомагає Україні в двох напрямках: негайна продовольча допомога (грошові кошти та продукти), а також логістична підтримка інших гуманітарних агенцій. Це вказано в їх стратегії допомоги Україні. У рамках впровадження будуть враховуватися різні потреби жінок, чоловіків, хлопчиків і дівчат, а також літніх людей та осіб з інвалідністю.

Фонд Народонаселення ООН (ЮНФПА) Для підтримки постраждалих осіб унаслідок війни росії проти України ЮНФПА разом із партнерами зосереджує увагу на питаннях сексуального та репродуктивного здоров'я (СРЗ), включаючи здоров'я матері та новонароджених; захисті від сексуального та гендерного насильства (ГН), переважно для жінок і дівчат із найбільш уразливих категорій людей [10].

Міжнародний комітет Червоного Хреста (МКЧХ) працює в Україні з 2014 року. Зараз вона тісно співпрацює з Товариством Червоного Хреста України. Підтримка націлена на:

- невідкладну допомогу, таку як їжа, вода та інші предмети першої необхідності;
- підтримка лікарень та закладів первинної медико-санітарної допомоги медичним обладнанням та готовністю до надзвичайних ситуацій;
- ремонт водопровідних станції та допомага домогосподарствам у відновленні пошкоджених будинків;
- допомага сім'ям, розлученим через конфлікт, відновити зв'язок.

Європейський банк реконструкції та розвитку. Організація прийняла Рамкову програму стійкості та засобів до існування для підтримки України під час війни, розв'язаної росією. Вона передбачає такі кроки:

- відстрочення платежів, погашення заборгованості та реструктуризація;
- фінансування торгівлі, в тому числі для імпорту палива;
- надзвичайне фінансування ліквідності за погодженням з партнерами;
- підтримка надзвичайних реформ, зокрема, негайного законодавчого та регуляторного втручання [17].

У сусідніх країнах, які приймають біженців, Рамкова програма буде зосереджена на:

енергетичній безпеці, в тому числі шляхом екстрених закупівель енергії для компенсації втрат імпорту з росії та білорусі;

- муніципальні послуги та засоби до існування для переміщених осіб;
- торгове фінансування;
- забезпечення ліквідності для малих і середніх підприємств.

Таким чином, міжнародні гуманітарні організації виконують важливу роль у вирішенні численних гуманітарних проблем в Україні, зокрема в умовах війни та післявоєнної відбудови. Їхня діяльність спрямована на надання допомоги найбільш вразливим категоріям населення, забезпечення медичної та психологічної підтримки, відновлення інфраструктури та сприяння розвитку економіки. Співпраця з міжнародними гуманітарними організаціями є важливим елементом у вирішенні гуманітарних викликів і досягненні стабільності та розвитку в Україні.

Висновки до розділу 2

Україна активно бере участь у діяльності численних міжнародних організацій, що відображає її прагнення інтегруватися в світове співтовариство

та сприяти глобальному розвитку. Вступ України до міжнародних організацій таких, як ООН, Рада Європи, Світова організація торгівлі, Міжнародний валютний фонд та інші, відкриває нові можливості для розвитку економіки, права та гуманітарної сфери. Україна активно займається питаннями безпеки, підтримки прав людини, боротьби з тероризмом, зміцнення демократичних інститутів, а також розвитку економіки на міжнародному рівні. Участь України в міжнародних організаціях дозволяє країні ефективно реагувати на глобальні виклики, такі як зміна клімату, пандемії, економічні кризи, збройні конфлікти та гуманітарні катастрофи.

Міжнародні гуманітарні організації відіграють ключову роль у підтримці України в періоди криз, зокрема під час гуманітарної кризи, спричиненої російськими вторгненнями. Їхня діяльність має на меті полегшити страждання постраждалих, забезпечити гуманітарну допомогу та сприяти відновленню мирного життя. Організації, такі як Міжнародний комітет Червоного Хреста, Продовольча та сільськогосподарська організація ООН, активно працюють в Україні, надаючи їжу, медикаменти, притулок та інші ресурси для осіб, які постраждали від конфлікту, внутрішньо переміщених осіб та найбільш вразливих груп. Організації активно сприяють відновленню зруйнованих об'єктів інфраструктури, допомагаючи у відновленні доступу до води, електрики, шкіл та лікарень в постраждалих регіонах. Одна з основних задач міжнародних гуманітарних організацій полягає в організації притулку, наданні матеріальної підтримки та допомозі у вирішенні правових питань для внутрішньо переміщених осіб, що є важливою частиною гуманітарної діяльності в Україні.

РОЗДІЛ 3.

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ГУМАНІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ФОРМУВАННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГУМАНІТАРНИХ ІНІЦІАТИВ В УКРАЇНІ

3.1. Вплив міжнародних гуманітарних організацій на гуманітарне реагування в Україні

Гуманітарні виклики, такі як кризи біженців, стихійні лиха, голод та конфлікти, не тільки торкнулися життів мільйонів людей, але й спровокували реакцію міжнародної спільноти. Гуманітарна діяльність, спрямована на полегшення страждань та відновлення людської гідності, стає критично важливою частиною глобальної арени, впливаючи на політику, економіку та соціальний ландшафт. Цей розділ пропонує глибше розуміння та аналіз того, як міжнародні гуманітарні організації впливають на гуманітарне реагування в Україні. Зосереджуючись на ключових аспектах, таких як моніторинг ситуації та потреб, координація гуманітарної допомоги, та взаємодія гуманітарних акторів, ми розглядаємо те, які фактори формують гуманітарну архітектуру України.

Гуманітарні питання не лише обговорюються, але й діють як каталізатор для міжнародних дій. Вони об'єднують країни, створюючи спільний міжнародний підхід до розв'язання глобальних викликів, та підкреслюють необхідність співпраці та гуманності в сучасному світі. Гуманітарні питання дозволяють розвивати співпрацю між країнами та визначати області для співпраці та розвитку міжнародних стратегій, надаючи можливість об'єднати зусилля для вирішення актуальних проблем. Такий підхід стимулює дипломатичні зусилля та сприяє спільним ініціативам, спрямованим на

поліпшення глобального благополуччя та стабільності. Особливо важливою є необхідність гнучкості та швидкого реагування на гострі гуманітарні кризи, що вимагають колективних зусиль для надання допомоги та відновлення. Глобальні ініціативи та співпраця у цьому напрямку можуть сприяти створенню стійкого та справедливого світу.

Міжнародні гуманітарні організації скоординовано проводять моніторинг гуманітарної ситуації та змін у потребах постраждалого населення. Щоб сформувані єдине розуміння контексту, який постійно змінюється, і ризиків, а також щоб забезпечити скоординоване відстежування та моніторинг умов роботи та змін у потребах, використовуватимуться механізми секторального оцінювання та моніторингу, а також інші загальні та тематичні звіти [51].

Основні моніторингові оцінки та опитування, проведені партнерами, включають:

REACH планує надавати регулярну підтримку в рамках щорічної Мультисекторальної оцінки потреб (МСОП), щодо недоступних районів, моніторингу гуманітарної ситуації (МГС), Спільної ініціативи з моніторингу ринку (СІМР), оцінок збитків житла та критичної інфраструктурі та аналізу наслідків, ініціативи з моніторингу небезпечних подій (НЕМІ) у партнерстві з екологічною мережею Zoі, щомісячного моніторингу українських біженців та людей, які повернулися до місць постійного проживання, у рамках довготривалих оцінок та оцінок стійкості до зміни клімату та гуманітарної ситуації.

Міжнародна організація з міграції (МОМ) продовжить моніторинг присутності та переміщення внутрішньо переміщених людей та людей, які повернулися до місць постійного проживання, на обласному рівні шляхом проведення загального опитування населення на щоквартальній основі, оцінок базового рівня (районний рівень), присутності ключових груп населення та

пріоритетних гуманітарних потреб на основі оцінки мобільності та потреб за допомогою міжсекторальних оцінок прифронтових областей, оцінки потреб у твердому паливі та швидкої оцінки потреб у прифронтових районах. Крім того, МОМ розробила механізм оцінки умов повернення — міжсекторальну оцінку на рівні населених пунктів для надання корисної інформації про умови та стабільність ситуації, з якою стикаються люди в місцях повернення по всій Україні [51,52].

Кластер з питань захисту продовжить моніторинг умов у сфері захисту на рівні громад за допомогою інструменту моніторингу у сфері захисту (РМТ), який спирається на систематичне та регулярне отримання й аналіз даних про ризики, пов'язані із порушенням прав і захистом, на основі яких розроблятимуть гуманітарні програми й заходи реагування.

Кластер продовольчої безпеки та засобів до існування й надалі покладатиметься на Механізм моніторингу голоду Всесвітньої продовольчої програми (ВПП) для визначення моделей споживання продовольства, які притаманні українцям, і негативних механізмів подолання, які є наслідком застосування таких моделей.

Кластер координації та управління об'єктами розміщення внутрішньо переміщених осіб (ВПО) продовжить моніторинг місць тимчасового проживання (МПП) у співпраці з REACH, Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) і партнерами кластера. Цей міжсекторальний моніторинг умов у місцях тимчасового проживання по всій Україні буде переглянутий у 2024 році відповідно до мінімальних стандартів, прийнятих відповідно до нового урядового законодавства. Моніторинг дозволить отримати інформацію про найважливіші потреби та пріоритети для міжсекторального реагування у місцях тимчасового проживання.

Інші сектори також провели оцінки, які сприяли розумінню гуманітарної ситуації в Україні, включаючи систему моніторингу доступності ресурсів та послуг у сфері охорони здоров'я Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) та оцінку впливу війни на сільське населення, проведену Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (ФАО) з метою отримання інформації про потреби в сільському господарстві та в засобах до існування.

Робоча група з питань оцінки та аналізу в Україні за дорученням Міжкластерної координаційної групи (МККГ), продовжить сприяти координації та використанню даних оцінок для задоволення інформаційних потреб гуманітарного співтовариства, одночасно сприяючи й узгодженню з напрямом «дані для рішень і відновлення» в рамках цільової робочої групи з обробки даних. Перераховані вище оцінки, а також інші ініціативи будуть доступні у Реєстрі оцінок в Україні.

Робоча група з питань оцінки та аналізу буде відповідати за впровадження системи ситуаційного моніторингу на 2024 рік. На основі цих оцінок буде сформовано набір ключових показників для моніторингу ситуації та наслідків кризи в Україні, включаючи, але не обмежуючись, переміщення населення та спектр потреб, пов'язаних з гуманітарними умовами. Ці показники будуть системно аналізуватися та використовуватися для моніторингу та звітування про тенденції та зміни в гуманітарній ситуації та потребах [74].

Гуманітарні партнери забезпечують врахування питань захисту завдяки діям вищого гуманітарного керівництва, а також врахування у рамках програмних заходів кластерів. Кластери забезпечать повне врахування та повагу до прав меншин, жінок та дітей, людей з інвалідністю та людей похилого віку, а також рівний доступ постраждалого населення до допомоги. Нагальні потреби в захисті особливо вразливих людей, таких як діти, люди, які пережили гендерно зумовлене насильство, люди похилого віку, люди з інвалідністю та ті, хто

перебуває під загрозою соціальної ізоляції, будуть задовольнятися за допомогою безпосередньо програм у сфері захисту та міжсекторальних заходів для забезпечення комплексної підтримки для зменшення потреб і вразливості та розбудови спроможностей. Під керівництвом Гуманітарної команди країни (ГКК) гуманітарні партнери працюють над реалізацією спільних заходів з ключових питань захисту, визначених у Стратегії ГКК щодо забезпечення пріоритетності питань захисту на 2024 рік, включаючи забезпечення повного доступу до якісних послуг відповідно до гуманітарних принципів без дискримінації.

Отже, міжнародні гуманітарні організації мають значний вплив на гуманітарне реагування в Україні. Вони не лише надають негайну допомогу постраждалим, але й сприяють відновленню країни після криз, забезпечують психосоціальну підтримку, захищають права людини та сприяють розвитку соціальних послуг. Співпраця з міжнародними організаціями є важливою складовою частиною гуманітарної політики України, і їхній вплив допомагає країні ефективно реагувати на складні гуманітарні виклики.

3.2. Співпраця українського уряду та міжнародних гуманітарних організацій в реалізації гуманітарних ініціатив в Україні: ефективність та проблеми

Україна стикається з численними гуманітарними викликами, зокрема, через збройні конфлікти, економічну нестабільність та внутрішнє переміщення населення. У цій ситуації взаємодія між державою та міжнародними гуманітарними організаціями стає критично важливою для забезпечення базових потреб та прав громадян. Гуманітарні ініціативи за підтримки міжнародних

організацій є невід'ємною частиною відповіді на кризи в Україні. Вони сприяють зменшенню страждань населення, покращенню умов життя та стабілізації соціально-економічної ситуації. Гуманітарні ініціативи відіграють важливу роль у подоланні наслідків кризових ситуацій та забезпеченні базових потреб населення [72].

Реагуючи на виклики, держава почала стрімко перебудовувати та диверсифіковувати існуючу систему забезпечення гуманітарною допомогою для її оперативного надходження тим, хто її потребує [15].

Основна відповідальність за надання допомоги населенню, яке постраждало від гуманітарної кризи, покладається на Уряд, який контролює постраждалу територію. З 24 лютого 2022 року, коли розпочалося російське вторгнення в Україну, Уряд України отримав значний обсяг двосторонньої допомоги, завдяки чому було забезпечено можливість його повноцінної роботи, та очолив заходи гуманітарного реагування на загальнодержавному та місцевому рівнях. Через війну, Уряд України зазнав суттєвих структурних і політичних змін, метою яких є задоволення нових потреб у координації та гуманітарних потреб. Крім активної координації Урядом гуманітарної допомоги, яка надходить від іноземних донорів, міжнародних організацій, приватних бізнесів та іноземних урядів на загальнодержавному рівні, у кожній області також призначено заступників очільників областей, відповідальних за місцеву координацію гуманітарного реагування, та створено гуманітарні штаби на рівні областей та громад для отримання та розподілу допомоги з різних джерел та збору інформації про наявні потреби [59].

Міністерство соціальної політики України реалізує 18 різних програм допомоги уразливим групам населення, однак через бюджетні обмеження деякі із цих програм не діють у повному обсязі, тому, такі програми реалізуються при підтримці міжнародних донорів та організацій. Додатково до заходів,

спрямованих на підтримку населення Указом Президента України від 21 квітня 2022 року № 266/2022 було створено Національну раду з відновлення України від наслідків війни. Рада здійснює діяльність у форматі 24 робочих груп, а її основним завданням є розроблення плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України (так званого Національного плану відновлення). Такі заходи охоплюють визначення пріоритетних реформ, підготовку стратегічних ініціатив, проектів нормативно-правових актів, прийняття та реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення України у воєнний та післявоєнний періоди [48].

Проект Національного плану відновлення було взято за основу під час підготовки Перехідної рамкової програми ООН, яка визначає умови взаємодоповнюваності та співробітництва між ООН та Урядом України на період з вересня 2022 року по грудень 2024 року. Ця Перехідна рамкова структура (ПРС) 2022-2024 є стратегічним документом системи ООН в Україні, що спрямована на підтримку реагування Уряду України на економічні та соціальні наслідки вторгнення Росії та війни проти України [59].

У відповідності з національними, регіональними та місцевими планами відновлення головною метою Перехідної рамкової структури є надання підтримки урядові України, включно з національними та субнаціональними органами державної влади, у задоволенні потреб постраждалого від конфлікту та переміщеного населення, а також найуразливіших верств. Це буде досягнуто шляхом інвестування в заходи, спрямовані на відновлення громад, та застосування підходів нерозривного зв'язку в ключових секторах, а також зміцнення спроможності національних систем до подальшої адаптації та реагування з метою зменшення впливу війни та прокладання шляхів до національного відновлення.

Оновлена ПРС особливу увагу звертає на застосування підходів нерозривного зв'язку, який має забезпечити зміцнення взаємозв'язків між гуманітарною діяльністю, діяльністю по відновленню та розвитку, та потоками фінансування, з метою зменшення нагальних гуманітарних потреб, за можливості, та забезпечення стійкості найуразливіших груп, постраждалих від війни. Запровадження підходів нерозривного зв'язку потребуватиме вдосконалення координації зусиль, узгодженості та взаємодоповнюваності заходів реагування, шляхом розробки комплексних пакетів ініціатив, які базуються на відповідних порівняльних перевагах зацікавлених сторін, з метою зменшення обсягу незадоволених потреб людей, рівня ризиків та вразливості, з одночасним дотриманням прав людини при реалізації заходів реагування, врахування гендерних аспектів і узгодженості з імперативом «не зашкодь». Застосування підходів нерозривного зв'язку сприятиме гнучкості та взаємодоповнюваності при розробці та реалізації програм, що передбачає поєднання ролей та обов'язків зацікавлених сторін, залучення двосторонніх, багатосторонніх і неурядових організацій, а також організацій громадянського суспільства. Це буде досягнуто шляхом тіснішого залучення та співпраці з використанням наявних систем, інституційних механізмів, ресурсів і можливостей для координації, розробки та реалізації програм і фінансування, з особливою увагою до інвестування та зміцнення місцевих структур і потенціалу для підтримки взаємодії. Заходи реагування ґрунтуються на спільному аналізі переважаючого контексту з урахуванням ризиків і гендерних аспектів. Зокрема, такий аналіз повинен визнавати субнаціональні відмінності та можливості в країні, оскільки питання гуманітарної допомоги, відновлення та соціальної згуртованості є дуже різними та вимагають застосування підходів, які базуються на місцевому рівні та при цьому мають чіткі зв'язки з субнаціональними та національними пріоритетами. Заходи реагування спрямовані на використання

взаємодоповнюваності, узгодженості, послідовності та багатоплановості зусиль, головна мета чого полягає у скороченні гуманітарних потреб у майбутньому, запобіганні розриву соціальної єдності, сприянні єдності серед різноманітності, та у зменшенні негативних наслідків війни для культурного, етнічного та релігійного розмаїття в Україні.

Нижче наведено деякі приклади підходу нерозривного зв'язку:

1) Притулок і житло. Будуть розглянуті питання негайної потреби забезпечення притулку в громадах із високим рівнем ризику, зокрема - задачі відновлення, такі як прибирання завалів, швидкий ремонт, наприклад, покрівлі; надання брезентового покриття, скління, ізоляції; а також належні заходи захисту для осіб у групі ризику насильства. Співпраця з місцевими органами влади при цьому забезпечить справедливе надання послуг і схем компенсації для відновлення житла, забезпечення житлом, вирішення земельних і майнових питань, а також довгострокових рішень щодо екологічного житла, інтегрованих у межах ширшої території району та громади.

2) Інфраструктура тепло- та енергопостачання: основна увага при виконанні заходів буде надаватися ремонту пошкоджених об'єктів інфраструктури постачання електроенергії та забезпеченню негайних потреб, з одночасною підтримкою модернізацію критично важливої інфраструктури та підвищення ефективності екологічних енергетичних потужностей у країні.

3) Джерела отримання доходів і соціальний захист: малим і середнім підприємствам (МСП) і місцевим підприємствам надаватиметься безпосередня підтримка, спрямована на відновлення економічної діяльності, збереження та створення робочих місць і сприяння економічному відновленню у середньостроковій перспективі. Підтримка також надаватиметься структурним реформам з метою захисту та розвитку інклюзивних ринкових систем і створення джерел отримання доходів найвразливішими верствами населення.

4) Соціальний захист. Оскільки обсяги гуманітарних грошових переказів поступово скорочуватимуться, це неминуче посилюватиме тиск на національну систему соціального захисту, яка повинна буде перебрати на себе задоволення гуманітарних потреб, у відповідності до зобов'язань і можливостей державних органів. У цьому контексті вирішальне значення для зменшення подальшого ризиків бідності матиме перехід до більш комплексної системи соціального захисту, готової до реагування на нові можливі розлади. Ініціатива «Перехід10», запроваджена як перший крок до таких змін, спрямована на зміцнення національних систем і підтримку порядку денного уряду щодо реформування системи соціального захисту з метою забезпечення її більш відповідності, адаптивності та здатності до реагування на продовження поточної кризи [9]. Ці завдання будуть виконуватися шляхом застосування нерозривного взаємозв'язку між гуманітарною діяльністю та розвитком, шляхом розробки та реалізації стратегії, що на політичному та технічному рівнях об'єднує зацікавлені сторони з боку державних органів, гуманітарних організацій та суб'єктів у сфері розвитку.

5) Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка: трансформування забезпечення психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (ПЗПСП) у всіх відповідних галузях, з особливою увагою до розробки та реалізації політики, а також до підготовки різних зацікавлених сторін, зокрема психологів, учителів, батьків і піклувальників. Інклюзивним ресурсним центрам буде надана підтримка, зокрема, забезпечення інфраструктури, розвитку потенціалу та надання матеріалів для служб ПЗПСП на місцевому рівні.

6) Соціальна згуртованість: зміцнення соціальної згуртованості з метою посилення як вертикальної довіри (між державними органами/ інститутами та суспільством/ громадами), так і горизонтальної (довіра між групами/ різними спільнотами в суспільстві), наприклад, шляхом надання цільової підтримки

(повторної) інтеграції переміщених осіб і репатріантів. Ці заходи встановлюють відносини та довіру шляхом висвітлення спільних цінностей, взаєморозуміння та співпраці. Підтримка громадам підвищує рівень їхньої стійкості протягом відновлення на ранньому етапі завдяки спільним діям, спрямованим на відновлення, та спільному баченню пріоритетних інвестицій протягом періоду початкового відновлення.

Заходи, здійснювані гуманітарними організаціями, доповнюють роботу вказаних нижче робочих груп у рамках Національного плану відновлення, та мають вирішальне значення для задоволення гуманітарних потреб як упродовж поточного періоду, так і в майбутньому.

- Робоча група «Відновлення та розбудова інфраструктури» [40];
- Робоча група «Відновлення та розвиток економіки» [59];
- Робоча група «Повернення громадян, які тимчасово переміщені, зокрема за кордон та їх інтеграція в суспільно-економічне життя держави» (включно із забезпеченням ВПО житлом, створенням можливостей для працевлаштування та наданням соціальної підтримки в місцях тимчасового проживання, а також забезпечення відновлення об'єктів соціальної, освітньої, культурної та медичної інфраструктури та послуг у покинутих місцях проживання з метою стимулювання повернення) [41, 57];
- Робоча група «Енергетична безпека» (включно з відновленням пошкодженої енергетичної інфраструктури) [77];
- Робоча група «Нова аграрна політика» (включно з відновленням експорту сільськогосподарської продукції та повноцінного функціонування сільськогосподарської системи для запобігання загрозам для продовольчої безпеки в майбутньому) [78];
- Робоча група «Охорона здоров'я» (включно з відновленням доступу до послуг під час війни) [79];

- Робоча група “Освіта і наука” (включно з безпечним та інклюзивним навчанням і викладанням, забезпеченням доступності та безперервності освіти, незалежно від безпекової ситуації, інтегрованими підходами до надання психосоціальної підтримки) [80];

- Робоча група “Екологічна безпека” [81];

- Робоча група “Соціальний захист” (з особливим фокусом на підвищенні ефективності політик та узгодженні цілей України у сфері соціального та економічного розвитку) [43];

- Робоча група “Захист прав дітей та повернення дітей, які тимчасово переміщені за кордон” (включно з реєстрацією дітей з найуразливіших категорій, які потребують державної підтримки під час війни) [42];

- Робоча група “Права людини” (включно з реєстрацією та опрацюванням скарг щодо систематичної дискримінації маргіналізованих груп ВПО) [81].

- Одним з найбільш пріоритетних напрямком допомоги постраждалому населенню, є надання багатоцільової грошової допомоги. Багатоцільова грошова допомога забезпечує людям гнучкість та гідність задоволення основних потреб, одночасно відіграючи ключову роль у підтримці засобів існування та місцевої економіки. Це також сприяє соціальній згуртованості, заохочує інклюзивність та зменшує ризики у сфері захисту, пов’язані з негативними стратегіями подолання. Структура координації грошової допомоги в Україні повністю перейшла на модель координації грошової допомоги Міжвідомчого постійного комітету (МВПК). Під загальним керівництвом Гуманітарної Команди Країни, Робоча група з надання грошової допомоги забезпечує від імені Міжкластерної координаційної групи (МККГ) оперативну координацію Багатоцільової грошової допомоги, включаючи чітке визначення, узгодження та централізовану звітність про цю допомогу усіма

гуманітарними організаціями. У 2023 році розширилася співпраця з державними структурами з таких питань, як оподаткування або запобігання шахрайству. У співпраці з Національним Банком України була започаткована ініціатива щодо поширення ключових повідомлень про боротьбу з шахрайством серед населення України. Паралельно проводилася адвокаційна робота, спрямована на внесення поправок до законодавства, щоб уся гуманітарна грошова допомога була звільнена від оподаткування, так 15 березня 2022 року було внесено зміни до Податкового кодексу України щодо дії норм на період дії воєнного стану, згідно з якими цільову та багатоцільову грошову допомогу було звільнено від оподаткування [59].

Ефективність співпраці між державою та міжнародними гуманітарними організаціями залежить від кількох факторів:

- Координація дій. Важливою є налагоджена система координації, що дозволяє уникнути дублювання зусиль та максимально ефективно використовувати наявні ресурси.
- Прозорість та підзвітність: Відкрите та прозоре управління фінансовими та матеріальними ресурсами сприяє довірі з боку донорів та громадськості.
- Гнучкість та адаптивність: Можливість швидкого реагування на змінювані обставини та потреби населення є критичною для успішної реалізації гуманітарних ініціатив.

Попри значні досягнення, співпраця між державою та міжнародними гуманітарними організаціями стикається з рядом проблем:

- Бюрократичні перепони: складні процедури узгодження та отримання дозволів можуть затримувати реалізацію гуманітарних проектів.
- Безпекова ситуація: триваючий конфлікт ускладнює доступ до постраждалих районів та забезпечення безпеки гуманітарних працівників.

- Фінансові обмеження: недостатнє фінансування гуманітарних ініціатив обмежує можливості надання необхідної допомоги у повному обсязі.
- Культурні та соціальні бар'єри: нерозуміння місцевих традицій та соціальних норм може ускладнювати впровадження гуманітарних програм [22].

Таким чином, взаємодія держави та міжнародних гуманітарних організацій є ключовим елементом у подоланні гуманітарних викликів в Україні. Хоча ця співпраця вже показала свою ефективність у багатьох напрямках, існують значні проблеми, які потребують вирішення. Покращення координації, прозорості та адаптивності гуманітарних зусиль, а також подолання бюрократичних та безпекових перешкод можуть значно підвищити ефективність гуманітарної допомоги та забезпечити кращі умови життя для постраждалих громадян.

3.3. Перспективи реалізації гуманітарних ініціатив в Україні за підтримки міжнародних організацій та рекомендації щодо їх вдосконалення

Перспективи створення та реалізації гуманітарних ініціатив в Україні значною мірою залежать від ефективної співпраці між державою та міжнародними гуманітарними організаціями. Така взаємодія дозволяє забезпечити необхідні ресурси, експертизу та координацію дій, що сприяє успішній реалізації гуманітарних проектів. Великим кроком в цьому напрямку відіграє Перехідна Рамкова Структура, 2022-2024, яка є стратегічним документом системи ООН в Україні, що спрямована на підтримку реагування Уряду України на економічні та соціальні наслідки вторгнення Росії та війни проти України [59]. В документі викладено довгострокі рішення, щодо гуманітарного реагування в Україні міжнародних організацій спільно з державою. Початкова увага приділяється підходам за участю громади, їхній розвиток відбуватиметься в напрямку до підходів, керованих громадою, при яких громади

отримають повні повноваження щодо визначення пріоритетів і планування інклюзивних заходів по відновленню та розвитку, відповідно до місцевих/ громадських планів і бюджетів, а також національної політики та рамкових структур. Крім того, така підтримка передбачатиме зміцнення потенціалу областей та громад з метою бюджетування стійких інклюзивних служб і систем, і забезпечення довгострокової стійкості. В основу заходів реагування на рівні громади будуть покладені наскрізні ініціативи сприяння, що також забезпечуватимуть розробку інклюзивних планів та бюджетів відновлення під керівництвом громади, зокрема, бюджетів, де будуть враховані інтереси дітей та гендерні аспекти, оцінки ризиків у протидії корупції, механізми забезпечення підзвітності, мобілізація окремих осіб, зокрема жінок, молоді та маргіналізованих верств населення, що також сприятиме соціальному залученню та згуртованості. Культура та культурна спадщина також відіграє помітну роль у підходах до відновлення громад, сприяння соціальній згуртованості та збагаченню структури громад і їхнього посилення.

В Перехідній Рамковій структурі визначено наступні пріоритети в гуманітарному реагуванні:

Відновлення громад.

- Розмінування та видалення завалів: очищення територій від непідірваних боєприпасів, проведення обстежень та оцінки, освіта з питань мінної безпеки, національний потенціал, посилена координація та управління інформацією.

- Відбудова інфраструктури: відбудова об'єктів соціальної та критичної інфраструктури (закладів охорони здоров'я, центрів надання соціальних послуг, навчальних закладів, водопостачання та водовідведення, сільського господарства, ІТ, культурної спадщини, громадських і молодіжних просторів тощо).

- Енергетика та навколишнє середовище: послаблення енергетичної кризи, підготовка до опалювального сезону, системи енергоменеджменту, підключення будівель до засобів енергетичного моніторингу та енергоефективних технологій, забезпечення ремонту та відновлення енергосистем, а також підтримка прискореного екологічного відновлення.
- Житло: впровадження стійких рішень щодо забезпечення гідного житла, а також поглиблений ремонт і реконструкція окремих і багатоповерхових будинків; підтримка міського планування, житлової політики, включно з наданням соціального житла, доступного житла, компенсація збитків.
- Створення засобів отримання доходів і гідних робочих місць: забезпечення засобів отримання доходів для різних груп, зокрема, жінок, молоді, ветеранів та їхніх сімей, членів сімей загиблих ветеранів і внутрішньо переміщених осіб; професійна орієнтація та перекваліфікація, розвиток навичок, потрібних на ринку, підтримка бізнесу; навчання підприємництву, кейс-менеджмент і навчання на робочому місці; доступ до фінансів, мереж і ринків; а також забезпечення дитячих садочків, які нададуть батькам можливість повернутися до роботи.
- Сприятливі фактори: посилення потенціалу регіональних і місцевих органів влади щодо належного управління, інклюзивного та гендерно-чутливого планування та бюджетування, управління кризами, готовності до надзвичайних ситуацій та реагування на них, інформаційно-роз'яснювальної роботи, адвокації та мобілізації ресурсів; посилення потенціалу місцевого громадянського суспільства, особливо жіночих правозахисних організацій та організацій під керівництвом жінок; груп самопомоги та волонтерів, а також організацій, що представляють уразливі групи, з метою забезпечення їхнього залучення до реагування на надзвичайні ситуації та заходів із відновлення громади; посилення потенціалу місцевих засобів масової інформації щодо зміцнення соціальної

згуртованості та надання достовірної інформації для населення, зокрема, як форми захисту від дезінформації.

- Соціальний захист: підтримка зміцнення національних і субнаціональних систем соціального захисту, зокрема, інклюзивних служб захисту дітей, альтернативних варіантів догляду на рівні громади, механізмів і служб реагування на гендерне насильство; підтримка зусиль, спрямованих на протидію торгівлі людьми, сприяння узгодженню багатоцільової грошової допомоги з наявними державними послугами та засобами соціальному захисту; розвиток потенціалу громадянського суспільства та приватного сектора щодо надання соціальних послуг.

- Освіта: безпечне, захищене та інклюзивне середовище навчання, що містить у собі комплексні трансформовані підходи до питань психічного здоров'я та психосоціальної підтримки, соціального, емоційного та культурного навчання, можливостей раннього навчання, узгодження освітніх програм із поточними та очікуваними потребами ринку праці та навчання життєвим навичкам, зокрема, через спорт; безперервність навчання та викладання з необхідними приладами та матеріалами; посилення професійного розвитку вчителів (зокрема, його надання у закладах підготовки вчителів), його інституційне пристосування з метою забезпечення нагальних і довгострокових освітніх потреб; реінтеграція вчителів, дослідників і вчених, реалізація Декларації про безпеку шкіл, а також освітні програми «другого шансу» для жінок і програми навчання заради миру для побудови та підтримки соціальної згуртованості, та посилення планування у сфері освіти.

- Охорона здоров'я: відновлення та трансформація системи охорони здоров'я, куди входить системи реабілітації, забезпечення фармацевтичних препаратів та вакцинації, зміцнення систем холодового ланцюга, системи санітарії та гігієни, цифрові рішення в галузі охорони здоров'я для вдосконалення

наявності та підвищення якості послуг у сфері охорони здоров'я матері та дитини, послуги сексуального та репродуктивного здоров'я, послуги у сфері протидії ВІЛ/СНІДу, послуги з реабілітації постраждалих від війни [59].

Зміцнення системи.

- Генерування даних: у співпраці з державними органами і відповідними міністерствами ООН сприятиме проведенню секторальних оцінок з метою забезпечення інформації для інклюзивного планування відновлення та впровадження на національному рівні. Це передбачає генерування, аналіз і використання високоякісних даних, зокрема, даних щодо гендерних аспектів і LNOB. Серед оцінок, вартих уваги, можна назвати RDNA-3, «Добровільний національний огляд, базу даних із інформацією про пошкодження, оцінку та допомогу» (Shelter Information Damage Assessment and Response - SIDAR), «Індекс соціальної згуртованості та примирення (SCORE)», «Цілісну оцінку стійкості населення на основі SCORE (SHARP)», «Дослідження прогресу в галузі прав людини», «Профіль гендерної рівності країни», супутникові зображення для моніторингу пошкоджених об'єктів культурної спадщини, «Оцінку умов повернення», загальні опитування населення, «Оцінку мобільності та потреб», «Швидку оцінку потреб», «Оцінку потреб у твердому паливі», «Базові показники територій для зареєстрованих ВПО», «Наміри та перспективи ВПО в Україні», а також спеціальні дослідження, пов'язані з участю громади та змінами умов тощо.
- Розвиток інституційної спроможності: рішучі заходу реагування державних органів на наслідки війни продемонстрували, що в результаті попередніх інвестицій в інституції були створені міцні системи. ООН буде й надалі надавати підтримку державним установам і міністерствам з метою подальшого нарощування потенціалу та адаптації до складних проблем нового контексту. До числа ключових секторів, визначених для надання підтримки та розвитку інституційної спроможності, входять сектор безпеки, торговельне транспортне

сполучення, правосуддя, сільське господарство, наука, інновації, культура, засоби масової інформації, державне управління, містобудування, цифрова трансформація, розвиток людського капіталу, верховенство права, боротьба з корупцією/ добродесність, боротьба проти організованої злочинності, побутова економіка, тощо. Буде також надаватися підтримка спроможності державних органів щодо захисту та моніторингу дотримання прав людини, документування порушень, зміцнення 12 соціальної згуртованості та інтеграції, а також виконання зобов'язань згідно з «Порядком денним «Жінки, мир, безпека» (Women, Peace and Security - WPS), зокрема, стосовно важливої ролі жінок у процесах прийняття рішень, а також «Порядком денним «Молодь, мир, безпека» [55, 59].

- Інклюзивне економічне зростання: надання технічних експертних знань і досвіду для макроекономічного прогнозування та планування, зміцнення управління ринком праці з особливою увагою до розвитку гідної праці, особливо для безробітних жінок, ветеранів і молоді; відродження приватного сектору та сприяння державно-приватному партнерству шляхом створення сприятливого середовища; створення нормативної бази та забезпечення доступу до фінансування; мобілізація ресурсів приватного сектору для відбудови та відновлення екологічної економіки з інтегрованими антикорупційними засобами; підтримка сталого відновлення промисловості та розвитку конкурентоспроможних, ресурсоефективних переробних галузей; забезпечення безперервної роботи критично важливих систем виробництва харчових продуктів; підтримка ланцюгів постачання агропродовольчої продукції та сприяння експорту шляхом ефективного управління на кордонах; заходи щодо сприяння торгівлі. Розширення потужностей для зберігання та експорту сільськогосподарської продукції; діяльність по очищенню та відновленню навколишнього середовища; сприяння екологічним методам транспортних

перевезень; впровадження «зеленого» відновлення; заохочення використання біоенергії в сільському господарстві; перехід на відновлювані джерела енергії; екологічне управління природними ресурсами та підвищення стійкості до катастроф, викликаних кліматичними змінами; сприяння сталому та інклюзивному екологічному врядуванню, адвокація щодо проведення оцінки впливу війни на навколишнє середовище [48].

Таким чином, можна виділити основні напрями гуманітарних ініціатив:

1. Охорона здоров'я

- Покращення медичної інфраструктури: модернізація лікарень та медичних центрів за підтримки міжнародних організацій, таких як ВООЗ та Лікарі без кордонів, для забезпечення якісної медичної допомоги.

- Вакцинація та профілактика захворювань: Спільні програми з вакцинації та боротьби з інфекційними захворюваннями, що знижують рівень захворюваності та покращують здоров'я населення.

2. Освіта.

Відновлення шкіл: ремонт та будівництво шкіл у постраждалих районах за підтримки ЮНІСЕФ та інших організацій для забезпечення доступу до освіти.

Підвищення якості освіти: Впровадження програм професійного розвитку для вчителів, забезпечення сучасними навчальними матеріалами та технологіями.

3. Економічний розвиток.

Підтримка малого та середнього бізнесу: надання мікrokредитів, консультацій та навчальних програм для підприємців за підтримки міжнародних організацій, що сприяє економічному зростанню.

Створення робочих місць: реалізація програм з працевлаштування, особливо в регіонах, що постраждали від конфлікту, для зниження рівня безробіття.

4. Відновлення інфраструктури.

Будівництво та ремонт доріг: інвестиції у відновлення транспортної інфраструктури для покращення логістики та доступу до віддалених районів.

Відновлення житла: будівництво та ремонт житлових будинків для внутрішньо переміщених осіб та тих, хто втратив житло через конфлікт.

5. Соціальна підтримка.

Психосоціальна допомога: надання психологічної підтримки та консультацій для постраждалих від конфлікту, організація груп взаємодопомоги [56].

Інтеграція внутрішньо переміщених осіб: створення програм для соціальної адаптації та інтеграції внутрішньо переміщених осіб у нові громади.

Основні перспективи реалізації гуманітарних ініціатив в Україні:

1. Зміцнення інституційної спроможності України. Спільна робота з міжнародними гуманітарними організаціями сприяє зміцненню інституційної спроможності українських державних органів та місцевих структур. Взаємодія дозволяє передавати досвід у сфері управління гуманітарними кризами, підвищувати кваліфікацію персоналу та покращувати організаційні процеси. Це допомагає Україні створювати власні ефективні механізми реагування на надзвичайні ситуації, що є важливим для сталого розвитку гуманітарної сфери в майбутньому.

2. Залучення міжнародних фінансових та матеріальних ресурсів. Міжнародні гуманітарні організації мають значні фінансові можливості та доступ до необхідних ресурсів, що дозволяє ефективно реалізовувати гуманітарні ініціативи в Україні. Співпраця з такими організаціями дозволяє залучити додаткові фінансування для гуманітарних проєктів, а також отримати необхідну технічну допомогу, обладнання та медичні засоби. Це сприяє збільшенню масштабів та ефективності допомоги.

3. Розвиток системи координації та управління гуманітарною допомогою. Спільні зусилля держави та міжнародних організацій дозволяють створювати і вдосконалювати механізми координації гуманітарної допомоги. Це допомагає уникати дублювання зусиль, забезпечує ефективний розподіл ресурсів і дозволяє досягати кращих результатів у наданні допомоги. Координація зусиль забезпечує комплексний підхід до вирішення гуманітарних проблем та полегшує доступ до постраждалих.

4. Підвищення довіри та стабільності. Прозора реалізація гуманітарних ініціатив зміцнює довіру населення до державних органів та міжнародних організацій. Взаємодія, що базується на прозорості та ефективності, дозволяє створювати стабільність у суспільстві, знижує соціальне напруження і забезпечує підтримку серед громадян. Це також сприяє покращенню відносин між державою та населенням, підвищуючи загальну згуртованість.

5. Адаптація до змінних умов та нових викликів. Україна, завдяки співпраці з міжнародними гуманітарними організаціями, отримує можливість швидко реагувати на нові виклики, зокрема на природні катастрофи, конфлікти або кризові економічні ситуації. Міжнародні організації можуть допомогти уряду в розробці стратегій для реагування на ці зміни та адаптації до нових умов, що забезпечує гнучкість і ефективність в управлінні гуманітарними ініціативами.

6. Покращення соціального добробуту та умов життя громадян. Спільні ініціативи з міжнародними організаціями сприяють покращенню якості життя громадян, зокрема шляхом надання медичної допомоги, будівництва житла, очищення води та надання продуктів харчування. Це допомагає забезпечити базові потреби постраждалих внаслідок криз і конфліктів, підвищує соціальну стабільність і сприяє відновленню країни.

Перспективи реалізації гуманітарних ініціатив в Україні залежать від кількох важливих факторів, які визначають успішність або складність їх

впровадження. Першим і найважливішим фактором є політична стабільність та безпека в країні, особливо в умовах збройного конфлікту. Збройний конфлікт, переміщення людей та нестабільність у регіонах, де тривають бойові дії, ускладнюють здійснення гуманітарних місій, що потребує наявності ефективних механізмів для забезпечення безпеки гуманітарних працівників і доставки допомоги [59].

Додатково, успішна реалізація гуманітарних ініціатив залежить від рівня міжнародної підтримки та співпраці. Україна активно взаємодіє з міжнародними гуманітарними організаціями, такими як ООН, Міжнародний комітет Червоного Хреста та ЮНІСЕФ, однак ефективність цієї співпраці значною мірою залежить від рівня фінансування та готовності міжнародних партнерів до оперативного реагування на кризові ситуації.

Економічна ситуація в Україні також має значний вплив на перспективи гуманітарних ініціатив. Низький рівень економічного зростання, інфляція та високий рівень безробіття обмежують державні ресурси для підтримки гуманітарної допомоги та її ефективного розподілу серед постраждалих осіб.

Не менш важливою є наявність необхідних ресурсів та інфраструктури для реалізації гуманітарних ініціатив. В умовах війни та природних катастроф багато регіонів України стикаються з серйозними проблемами в інфраструктурі — відсутність належного житла, водопостачання та електропостачання ускладнює надання допомоги і відновлення основних життєвих умов для постраждалих осіб.

Правова база також грає важливу роль у забезпеченні успіху гуманітарних ініціатив. Закони, що регулюють права біженців, внутрішньо переміщених осіб та інші категорії постраждалих, мають прямий вплив на оперативність та ефективність надання допомоги. Політика уряду щодо гуманітарної допомоги та соціального забезпечення є важливим чинником, що забезпечує сталість гуманітарних програм.

Крім того, важливими факторами є готовність гуманітарних організацій до швидкого реагування, а також точна оцінка гуманітарних потреб. Гуманітарні організації повинні мати достатній досвід і ресурси для оперативного реагування, а точна оцінка потреб дозволяє уникнути неефективного використання ресурсів та сприяє більш точному наданню допомоги.

Суспільна підтримка і активна участь громадянського суспільства також мають вагомий вплив на реалізацію гуманітарних ініціатив. Громадяни, волонтери та місцеві організації часто є важливими партнерами міжнародних організацій і державних установ, допомагаючи у розподілі допомоги, наданні медичної допомоги та інших послуг.

Враховуючи вищенаведене, можна окреслити наступні рекомендації, щодо покращення ефективності гуманітарних ініціатив в Україні.

Посилення міжвідомчої координації. Для забезпечення ефективної реалізації гуманітарних ініціатив в Україні необхідно посилити координацію між державними органами, міжнародними організаціями та місцевими громадами. Створення інтегрованих координаційних платформ на місцевому та національному рівнях дозволить уникнути дублювання зусиль, забезпечити обмін інформацією та кращу організацію гуманітарних проектів.

Покращення нормативно-правової бази. Важливо удосконалити законодавчу та регуляторну базу, що стосується гуманітарної допомоги. Спрощення процедур отримання дозволів на гуманітарну допомогу, адаптація законодавства до сучасних потреб та можливостей, а також покращення системи ліцензування гуманітарних організацій дозволить швидше реагувати на гуманітарні виклики.

Залучення місцевих громад до планування та реалізації ініціатив. Врахування потреб місцевих громад та залучення їх до розробки гуманітарних програм дозволить зробити допомогу більш ефективною та пристосованою до

реальних потреб населення. Включення місцевих організацій, представників громадянського суспільства та волонтерів у процес прийняття рішень дозволить уникнути помилок, пов'язаних з непорозуміннями між центральними та місцевими органами влади.

Розвиток прозорих механізмів контролю та звітності. Одним з важливих елементів для підвищення ефективності гуманітарних ініціатив є запровадження чітких та прозорих механізмів моніторингу і звітності. Це забезпечить не лише контроль за ефективністю використання ресурсів, а й створить механізми зворотного зв'язку для коригування діяльності в разі потреби.

Залучення інноваційних технологій. Використання новітніх технологій для моніторингу ситуації на місцях, ефективного управління ресурсами та надання гуманітарної допомоги дозволить підвищити оперативність і ефективність реагування на потреби населення. Це може включати онлайн-платформи для збору донорських коштів, мобільні додатки для звітності, а також застосування дронів для доставки допомоги у віддалені та важкодоступні регіони.

Забезпечення навчання та підвищення кваліфікації кадрів. Підвищення рівня кваліфікації працівників державних структур, гуманітарних організацій і волонтерів є критично важливим для забезпечення ефективного впровадження гуманітарних ініціатив. Це включає тренінги, семінари, обмін досвідом із міжнародними фахівцями та участь у програмах навчання з управління гуманітарними проектами.

Залучення приватного сектора до гуманітарних ініціатив. Для забезпечення стійкості гуманітарних проектів варто активніше залучати бізнес до реалізації гуманітарних ініціатив. Це може включати фінансування проектів, участь у доставці допомоги, а також забезпечення гуманітарної інфраструктури через публічно-приватне партнерство.

Створення довгострокових стратегій розвитку гуманітарних ініціатив. Важливо, щоб гуманітарні ініціативи в Україні мали не лише короткострокові цілі, а й довгострокові стратегії розвитку, які враховуватимуть відновлення інфраструктури, підтримку економічного розвитку та соціальну інтеграцію. Це забезпечить стійкість допомоги та сприятиме відновленню нормального життя в регіонах, що постраждали від конфлікту.

Підвищення обізнаності та залучення громадськості. Для досягнення більшої ефективності гуманітарних ініціатив важливо проводити інформаційні кампанії серед населення, щоб підвищити рівень обізнаності про можливості гуманітарної допомоги та залучити громадськість до вирішення соціальних проблем. Це може включати як традиційні, так і цифрові канали комунікації.

Міжнародна співпраця та мобілізація ресурсів. Важливо посилити міжнародну співпрацю між Україною та міжнародними партнерами для залучення додаткових фінансових та матеріальних ресурсів для гуманітарних ініціатив. Це дозволить оперативно реагувати на кризові ситуації та надавати допомогу там, де вона найпотрібніша.

Реалізація цих рекомендацій дозволить забезпечити більш ефективне та стійке гуманітарне реагування в Україні, що є важливим кроком для відновлення та розвитку країни в умовах сучасних викликів.

Отже, реалізація гуманітарних ініціатив в Україні за підтримки держави та міжнародних гуманітарних організацій має значний потенціал для ефективного вирішення низки гуманітарних проблем, зокрема у контексті війни, соціальних і економічних криз, а також відновлення. Спільна робота держави та міжнародних партнерів відкриває нові можливості для залучення ресурсів, технологій та досвіду, що значно підвищує ефективність гуманітарної допомоги.

Висновки до розділу 3

Взаємодія між міжнародними гуманітарними організаціями та українським урядом є ключовим фактором успішного гуманітарного реагування. Спільні зусилля дозволяють швидко реагувати на потреби населення та ефективно використовувати обмежені ресурси. Також важливим є партнерство з місцевими організаціями та громадськими ініціативами, що сприяє кращому розумінню локальних потреб і покращує ефективність надання допомоги. Ключовим аспектом діяльності міжнародних організацій в гуманітарному реагуванні відіграє якісний моніторинг та оцінка потреб населення, а також правильна координація гуманітарної діяльності.

Завдяки співпраці українського уряду та міжнародних організацій в гуманітарній відповіді, вдалося налагодити систематичну допомогу, спрямовану на зменшення гуманітарних потреб населення, а також ефективне використання міжнародних ресурсів для покращення ситуації в країні. Координація між українським урядом і міжнародними гуманітарними організаціями та створення низки законодавчих документів, забезпечує комплексний підхід до вирішення гуманітарних проблем і дозволяє оперативно реагувати на кризові ситуації. Але, внутрішні політичні суперечності, адміністративні труднощі, корупція можуть негативно впливати на ефективність співпраці. Іноді існує недостатній рівень взаємодії між центральними та місцевими органами влади, що призводить до затримок у доставці допомоги.

Перспективи реалізації гуманітарних ініціатив в Україні значною мірою залежать від подальшої підтримки міжнародних організацій. Очікується, що міжнародні організації продовжуватимуть надавати екстрену гуманітарну допомогу, особливо в зонах активних бойових дій, де доступ до ресурсів обмежений. Також буде важливою допомога у відновленні соціальної

інфраструктури, медичних закладів та освітніх установ. Міжнародні організації можуть зробити акцент на довгострокових ініціативах, спрямованих на відновлення економіки, створення робочих місць та інтеграцію внутрішньо переміщених осіб у соціально-економічне життя країни. Для досягнення максимального ефекту від гуманітарних ініціатив необхідно вдосконалити систему координації між міжнародними організаціями, урядом та місцевими громадами. Чітка взаємодія дозволить запобігти дублюванню зусиль та ефективніше використовувати наявні ресурси. Важливо залучати місцеві громади до процесу планування та реалізації гуманітарних ініціатив. У перспективі гуманітарні ініціативи повинні бути інтегровані в загальну стратегію національного відновлення та розвитку України, яка включає соціально-економічне відновлення, інтеграцію внутрішньо переміщених осіб та стабілізацію ситуації в постраждалих регіонах. Залучення міжнародних організацій до відновлення інфраструктури, розвитку соціальних послуг та створення умов для сталого економічного зростання має стати важливою частиною національних стратегій.

ВИСНОВКИ

Таким чином, проведений аналіз дозволив зробити висновки, що міжнародні організації відіграють ключову роль у сучасному світі, виконуючи функції, спрямовані на вирішення глобальних проблем та сприяння міжнародному співробітництву. Визначено, що міжнародні організації є інституціями, створеними на основі міжурядових угод, і мають постійну структуру для реалізації спільних цілей. Основні характеристики міжнародних організацій включають добровільність членства, колективне прийняття рішень, та дотримання принципів суверенітету, рівності та незалежності членів. Принципи діяльності міжнародних організацій передбачають збереження миру, захист прав людини, сприяння економічному розвитку та інші. Проведена класифікація міжнародних організацій виявила їх різноманітність за різними ознаками. Залежно від членства, міжнародні організації поділяються на універсальні (відкриті для всіх держав) та регіональні (обмежені певним географічним регіоном). За функціональною ознакою, вони поділяються на політичні, економічні, соціальні, культурні та спеціалізовані. Також міжнародні організації можуть бути міжурядовими (складаються з держав-членів) та неурядовими (складаються з неурядових організацій або фізичних осіб). Міжнародні організації виконують важливі функції у сучасному світі, серед яких підтримка міжнародного миру та безпеки, сприяння соціально-економічному розвитку, захист прав людини, вирішення екологічних проблем та гуманітарна допомога. Структура міжнародних організацій зазвичай включає загальні збори, виконавчі органи, секретаріати та спеціалізовані агентства або комітети. Роль міжнародних організацій є невід'ємною частиною глобального управління,

оскільки вони забезпечують платформу для міжнародного діалогу, співробітництва та координації зусиль у вирішенні світових проблем. Таким чином, ці знання створюють базис для подальшого дослідження ролі міжнародних організацій у формуванні та реалізації гуманітарних ініціатив в Україні на сучасному етапі.

Вивчаючи участь України в міжнародних організаціях, було визначено, що Україна активно залучена до роботи багатьох міжнародних організацій, що надають гуманітарну допомогу. Це включає членство в Організації Об'єднаних Націй, Міжнародному комітеті Червоного Хреста, Всесвітній організації охорони здоров'я, Дитячому фонді ООН та інших. Участь України в цих організаціях сприяє покращенню доступу до міжнародних ресурсів і допомоги, що є важливим фактором у забезпеченні необхідних умов для подолання гуманітарних викликів. Співпраця України з міжнародними організаціями сприяє зміцненню міждержавних відносин і створює можливості для реалізації спільних проєктів з гуманітарної допомоги та розвитку. Міжнародні гуманітарні організації відіграють важливу роль у наданні екстреної допомоги постраждалим від конфлікту на сході України та в інших кризових ситуаціях. Це включає доставку продуктів харчування, води, медикаментів, засобів гігієни та інших життєво необхідних ресурсів. Міжнародні організації надають значну підтримку у відновленні та розвитку медичної інфраструктури в Україні. Це включає постачання медичного обладнання, лікарських засобів, а також навчання медичного персоналу. Одним із ключових напрямків діяльності міжнародних організацій є надання психосоціальної підтримки постраждалим від конфлікту та кризових ситуацій. Це включає надання психологічної допомоги, консультацій, а також організацію груп підтримки. Міжнародні організації активно працюють над захистом прав людини в Україні, включаючи моніторинг ситуації з правами людини, надання юридичної допомоги та підтримку правозахисних ініціатив.

Міжнародні гуманітарні організації сприяють відновленню зруйнованої інфраструктури в постраждалих регіонах, включаючи будівництво та ремонт житлових будинків, шкіл, лікарень, водопостачальних та енергетичних систем. Також вони підтримують економічний розвиток, надаючи гранти та кредити для малого та середнього бізнесу, організовуючи навчання та програми підвищення кваліфікації для населення. Ці висновки підкреслюють важливу роль міжнародних гуманітарних організацій у підтримці України в умовах кризи, а також необхідність подальшої співпраці.

Важливим аспектом діяльності міжнародних організацій є покращення координації між різними учасниками гуманітарного процесу. Це включає створення координаційних центрів, обмін інформацією та спільне планування заходів. Вдосконалення механізмів моніторингу та оцінки гуманітарної ситуації дозволяє більш ефективно розподіляти ресурси та оперативно реагувати на зміни в потребах населення. Завдяки налагодженій взаємодії та координації між урядом та міжнародними партнерами вдається досягти більшого охоплення допомогою та покращити її якість. В рамках координації зусиль та реагування на кризу в Україні, Указом Президента України було створено Національну раду з відновлення України від наслідків війни. Рада здійснює діяльність у форматі 24 робочих груп, а її основним завданням є розроблення плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України (так званого Національного плану відновлення). Такі заходи охоплюють визначення пріоритетних реформ, підготовку стратегічних ініціатив, проєктів нормативно-правових актів, прийняття та реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення України у воєнний та післявоєнний періоди. Проєкт Національного плану відновлення було взято за основу під час підготовки Перехідної рамкової програми ООН, яка визначає умови взаємодоповнюваності та співробітництва між ООН та Урядом України. У відповідності з національними, регіональними та

місцевими планами відновлення головною метою Перехідної рамкової структури є надання підтримки урядові України, включно з національними та субнаціональними органами державної влади, у задоволенні потреб постраждалого від конфлікту та переміщеного населення, а також найуразливіших верств. Це буде досягнуто шляхом інвестування в заходи, спрямовані на відновлення громад, та застосування підходів нерозривного зв'язку в ключових секторах, а також зміцнення спроможності національних систем до подальшої адаптації та реагування з метою зменшення впливу війни та прокладання шляхів до національного відновлення. Фундаментом для подальшого гуманітарного реагування в Україні, є забезпечення плавного переходу від надання екстреної гуманітарної допомоги до довгострокових програм розвитку. Це включає в себе інтеграцію зусиль гуманітарних та розвитку агентств для забезпечення сталості результатів та зниження залежності від зовнішньої допомоги. Перехідна рамкова угода включає саме довгострокі рішення, щодо гуманітарного реагування в Україні міжнародних організацій спільно з державою. Початкова увага приділяється підходам за участю громади, їхній розвиток відбуватиметься в напрямку до підходів, керованих громадою, при яких громади отримують повні повноваження щодо визначення пріоритетів і планування інклюзивних заходів по відновленню та розвитку, відповідно до місцевих/ громадських планів і бюджетів, а також національної політики та рамкових структур. Основні перспективи реалізації гуманітарних ініціатив в Україні включають зміцнення інституційної спроможності державних органів і місцевих структур через співпрацю з міжнародними організаціями, що дозволяє передавати досвід, підвищувати кваліфікацію персоналу та покращувати організаційні процеси. Це сприяє створенню ефективних механізмів реагування на надзвичайні ситуації, необхідних для сталого розвитку гуманітарної сфери. Залучення міжнародних фінансових та матеріальних ресурсів забезпечує

додаткове фінансування, технічну допомогу, обладнання та медичні засоби, підвищуючи масштаб і ефективність гуманітарних проектів. Розвиток системи координації та управління допомогою дозволяє уникати дублювання зусиль і забезпечує ефективний розподіл ресурсів, досягаючи кращих результатів у наданні допомоги. Спільні ініціативи також покращують якість життя громадян через надання медичної допомоги, будівництво житла, очищення води та забезпечення продуктами харчування, що підвищує соціальну стабільність і сприяє відновленню країни.

Для покращення ефективності гуманітарних ініціатив в Україні необхідно посилити міжвідомчу координацію між державними органами, міжнародними організаціями та місцевими громадами шляхом створення інтегрованих координаційних платформ на різних рівнях. Важливо удосконалити нормативно-правову базу для спрощення процедур та адаптації законодавства до сучасних потреб, а також залучити місцеві громади до планування та реалізації ініціатив. Це дозволить зробити допомогу більш ефективною та пристосованою до реальних потреб населення.

Розвиток прозорих механізмів контролю та звітності забезпечить ефективне використання ресурсів і створить механізми зворотного зв'язку. Використання інноваційних технологій для моніторингу ситуації, управління ресурсами та надання допомоги підвищить оперативність і ефективність реагування. Підвищення кваліфікації кадрів через тренінги та семінари є критично важливим для ефективного впровадження ініціатив.

Залучення приватного сектора через публічно-приватне партнерство сприятиме стійкості проектів. Важливо розробити довгострокові стратегії розвитку, які враховуватимуть відновлення інфраструктури, економічний розвиток та соціальну інтеграцію. Підвищення обізнаності населення через

інформаційні кампанії та посилення міжнародної співпраці допоможуть мобілізувати додаткові ресурси для оперативного реагування на кризові ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акулов С. Міжнародні миротворчі операції як політичний інструмент врегулювання воєнно-політичних конфліктів. Політичний менеджмент. 2005. №2. С. 172.
2. Амеліна А. В. Міжнародні економічні відносини [текст]: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 256 с.
3. Андросова Т. В. Міжнародні організації: навчальний. Х. : ХДУХТ, 2018. С. 235.
4. Анцупова Т. Співробітництво європейських міжурядових організацій на сучасному етапі розвитку європейської інтеграції. Актуальні проблеми держави і права. 2005. № 25. С. 566.
5. Байдін Ю. Ліга Націй та її роль у забезпеченні суверенітету державчленів. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2011. № 21. С. 199.
6. Балдинюк О. В. Гуманітарна діяльність ООН у контексті врегулювання збройних конфліктів (1990 – 2000 рр.): дис. на здобуття наук. ст. канд. політ. наук: спец. 23.00.04. Київ, 2000. С. 222.
7. Балдинюк О. Вдосконалення механізмів гуманітарної діяльності ООН. Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. пр. 1999, № 13. С. 59.
8. Бочан І.О. Глобальна економіка: підручник. К.: Знання, 2007. С. 403.
9. Від екстреного реагування до стратегічних проєктів стійкості. Учасники ініціативи ReReHID обговорили результати роботи за 2023 рік. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/23355.html> (дата звернення 10.08.2024).
10. Вонсович О. Організація Об'єднаних Націй в умовах сучасних викликів і загроз міжнародній безпеці. Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2016. № 23. С. 42.

11. Гайворонський В. М. Міжнародне приватне право: навчальний посібник / За ред. В. М. Гайворонського, В. П. Жушмана. К. : Юрінком Інтер, 2005. С. 368.
12. Герасимчук Т. Ф. Теоретико-концептуальні основи та методи дослідження міжнародних відносин Український історичний журнал. 2006. № 5. С. 188. URL: http://resource.history.org.ua/publ/journal_2006_5_186 (дата звернення 30.07.2024).
13. Гнатовський М. Європейський суд з прав людини та міжнародне гуманітарне право : захист права на життя. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Вип. 100. С. 99.
14. Градецька Н. Колізія міжнародних принципів поваги прав людини та невтручання у внутрішні справи держав. Держава та регіони. 2017. № 2. С. 124.
15. Гуманітарна політика Української держави в новітній період / заг. ред. С. І. Здіорук. Київ, 2006. С. 403.
16. Дерєга В. В. Соціальна і гуманітарна політики : навч. посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2012. С. 152.
17. Дюнан А. Міжнародний комітет Червоного Хреста : URL :<http://eu.prostir.ua/catalogue/672.html> (дата звернення 08.08.2024).
18. Жуков І. Р. Світова криза: економіка і соціологія глобальних процесів Соціологічні дослідження. 2010. № 2. С. 136.
19. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». Документ 2411-VI, від 01.07.2010 р.. URL: <https://goo.su/vrq> (дата звернення 15.08.2024).
20. Закон України «Про міжнародні договори України». Документ 1906-IV від 29.06.2004 р.. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text> (дата звернення 01.09.2024).
21. Здіорук С. Пріоритети і перспективи гуманітарної політики Української Держави. Стратегічні пріоритети. 2011. № 2. С. 248.

22. Здоровега М. Проблема легітимності гуманітарних інтервенцій у сучасних між-народних відносинах. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. 2015. Вип. 27. С. 107

23. Іванова Н. В. Перспективи розвитку транснаціональних корпорацій в Україні в умовах економічної кризи. Publishing house Education and Science s.r.o. URL: http://www.rusnauka.com/11_NND_2015/Economics/3_190997.doc.htm (дата звернення 20.08.2024).

24. Козак Ю. Г. Міжнародні організації: Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2015. С. 394.

25. Конституція України. Документ 254к/96-ВР від 28.06.1996. URL: <http://surl.li/gdyl> (дата звернення 01.09.2024)

26. Колісніченко К. С. Ліга Націй у розвитку міжнародного права : монографія. Одеса : Фенікс, 2011. С. 234.

27. Котенко Н. В. Неурядові організації: поняття, види та джерела фінансування в умовах сталого розвитку. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». № 3. 2014. С. 481.

28. Кучик О. С. Міжнародні організації: навч. посібник. Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Факультет міжнародних відносин. 2-е вид., переробл. і доп. К.: Знання, 2017. С. 749.

29. Кучмій О. Трансформація пріоритетів міжнародного гуманітарного співробітництва у сучасних міжнародних відносинах. Міжнародні відносини. 2018. № 18–19. С. 116.

30. Кушнір М. Правові основи надання і отримання гуманітарної допомоги в Україні. Надзвичайна ситуація. 2001. № 9. С. 340.

31. Левенець А. Гуманітарна інтервенція як виняток з принципу невтручання у справи держав. Вісник ОНУ ім. І. Мечнікова. Сер. Правознавство. 2019. Вип. С. 339.

32. Лісогорова К. Від Ліги Націй до ООН: історія становлення універсальних міжнародних організацій колективної безпеки. Актуальні проблеми правознавства. 2020. № 3. С. 511.

33. Лукашевич М. П. Гуманітарна політика в Україні : навч.-метод. розробка. Київ : ІПК ДСЗУ, 2010. С. 130

34. Матвієнко В. М. Міжнародні організації. Навчальний посібник. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2005. С. 350.

35. Меморандум «Про наслідки війни в Україні у сфері захисту прав людини». Страсбург. Липень 2022. URL: <https://rm.coe.int/-/1680a7390c> (дата звернення 20.08.2024).

36. Місюк І. Інституційне забезпечення громадської дипломатії США/ Ірина Місюк // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. - Випуск 25, 2013. С. 130

37. Мойсеєнко А. Гуманітарна інтервенція: поняття та роль в міжнародних відносинах. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Вип. 96. С. 121.

38. Мокій А. І. Міжнародні організації: навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2016. С. 280.

39. .Мотиль В. І. Гуманітарна інтервенція в міжнародному праві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.01. 11. Київ, 2006. С 120.

40. Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Проект плану відновлення України: матеріали робочої групи Матеріали робочої групи «Аудиту збитків, понесених внаслідок війни», липень 2022 року. URL: https://uploads-ssl.webflow.com/625d81ec8313622a52e2f031/62c4572a99599425b6acbc86_%D0%90%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%82%20%D0%B7%D0%B1%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%96%D0%B2%2C%20%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D1%81%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D

1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BA%20%D0%B2%D1%96%D0%B8%CC%86%D0%BD%D0%B8.pdf (дата звернення 01.08.2024).

41. Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Проект Плану відновлення України Матеріали робочої групи «Повернення громадян, які тимчасово переміщені, зокрема за кордон та їх інтеграції в суспільно-економічне життя держави». URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/return-of-temporarily-displaced-citizens.pdf> (дата звернення 20.07.2024).

42. Національна рада з відновлення України від наслідків війни Проект Плану відновлення України Матеріали робочої групи «Освіта і наука». URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/education-and-science.pdf> (дата звернення 20.07.2024).

43. Національна рада з відновлення України від наслідків війни Проект Плану відновлення України Матеріали робочої групи «Соціальний захист». URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/social-protection.pdf> (дата звернення 20.07.2024).

44. Нестеренко В. Історія створення ООН: основні етапи. Роль ООН у сучасному світі: матеріали наук. симпоз., м. Кам'янець-Подільський, 22 жовт. 2020 р. Кам'янець-Подільський, 2020. С. 58.

45. Овчаренко С. В. Гуманітарна та культурна політика: навч. посіб. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2013. С. 152.

46. Огляд роботи міжнародних гуманітарних організацій та їх відповіді на гуманітарну кризу в Україні, спричинену воєнною агресією з боку рф. URL: <https://ffr.org.ua/wp-content/uploads/2022/07/Ohliad-mizhnarodnykh-humanitarnykh-orhanisatsiy-1.pdf> (дата звернення 20.07.2024).

47. Отделенцев Є. Політологічні парадигми і методи: філософсько - категоріальні підходи до аналізу та систематизації // Український науковий

журнал «Освіта регіону. Політологія психологія комунікації». 2011. № 2. URL: <http://www.social-science.com.ua/публікація/426>

48. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Указ Президента України № 266/2022: «Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни», URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2662022-42225> (дата звернення 01.09.2024).

49. Парахіна В. Діяльність міжнародних організацій в Україні. Університет. 2008. № 2. С. 340.

50. Патлашинська І. Специфіка міжнародних гуманітарних операцій. Політологія. Грані. 2016. № 8. С. 136.

51. План гуманітарних потреб і реагування. Україна. Цикл гуманітарних програм 2024. URL: <https://www.unhcr.org/ua/media/ukraine-hnrrp-2024-humanitarian-needs-and-response-plan-en-20240110-pdf> (дата звернення 10.08.2024).

52. План гуманітарного реагування. Україна. Лютий 2023. URL: <https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2023/02/Ukraine-Humanitarian-Response-Plan-February-2023-UK.pdf> (дата звернення 20.07.2024).

53. Приतिकіна О. Л. Міжнародні організації в системі світогосподарських зв'язків: навч. посіб. / Дніпропетровський національний ун-т Д. : РВВ ДНУ, 2017. С 348.

54. «Проект «Сфера» – Гуманітарна хартія та мінімальні стандарти». 2011. URL: <https://spherestandards.org/wpcontent/uploads/Sphere-handbook-2011-Ukrainian-1.pdf> (дата звернення 11.08.2024).

55. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. Закон України від 20.10.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text> (дата звернення 01.08.2024).

56. Про реалізацію спільного з Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців проекту щодо додаткових заходів із соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2022 р. № 445. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення 20.07.2024).

57. Свящук А. Л. Проблеми прав біженців та виклики сучасності : навч. посіб. Харків : ФОП Голембовська О., 2018.С. 324.

58. Сергієнко Л. Напрями реформування державної політики в забезпеченні циркулярної економіки в контексті міжнародної співпраці. Інвестиції : практика та досвід. 2016. № 23. С. 100–110.

59. Система ООН в Україні. Перехідна рамкова структура. Вересень 2022-грудень 2024 рр. URL: https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-04/UNUkraine_2022_2024_TransitionalFramework_Updated_UKR.pdf (дата звернення 20.07.2024).

60. Скрипник О. М. Історія міжнародних організацій : навч. посіб. Умань : ПП Жовтий О., 2011.С. 226.

61. Скуратівський В. А. Основи соціальної політики. Київ : МАУП, 2002. С. 200.

62. Статут ООН. Сайт Верховної Ради України: URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_010 (дата звернення 01.08.2024).

63. Статут Управління Верховного комісара ООН у справах біженців: URL: <http://unhcr.org.ua/img/uploads/docs/UNHCR%20Statute.pdf>. (дата звернення 20.07.2024).

64. Сухоруков А. І. Міжнародні організації економічного співробітництва: Довідник / Рада національної безпеки і оборони України; Національний ін-т проблем міжнародної безпеки. К. НІПМБ, 2015. 114 с.

65. Стройко Т. В. Міжнародні організації: навч. посібник. К.: Кондор-Видавництво, С. 2015. 250.
66. Сурмін Ю. Термінологічна система державного управління: сутність та тенденції розвитку. Понятійно-категоріальний апарат публічного управління. Київ, 2010. С. 9–22.
67. Ткач Т. Роль ООН у координації гуманітарних операцій з подолання наслідків стихійних лих та формуванні міжнародної гуманітарної системи. Міжнародні відносини. 2016. № 12. С. 11–25.
68. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. Київ: Академвидав, 2004. С. 208.
69. Циватий В. Гуманітарна дипломатія у фокусі локальних і регіональних конфліктів сучасності: міжнародно-безпековий, правовий та 77 інституціональний дискурси. VI Міжнародна наукова конференція. Львів
70. Чернілевський Д. В. Методологія наукової діяльності: Навчальний посібник. Вінниця: АМСКП, 2010. С. 484.
71. Чехович Т. Забезпечення міжнародної безпеки міжнародноправовими засобами. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 277-283.
72. Шемшученко Ю. С. Гуманітарна інтервенція. Юридична енциклопедія: в 6-ти т. Київ : Українська енциклопедія, 1998. Т. 1. С. 672.
73. Шпакович О. Реформування та зміна повноважень основних органів ООН: пошук та розробка нових альтернативних проектів. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2016. № 96. С. 40–45.
74. Paul J. NGOs and Global Policy-Making. URL: <https://www.globalpolicy.org/empire/31611-ngos-and-globalpolicy-making.html> (дата звернення 20.07.2024).

75. Salamon L., Anheier H. The International Classification of Nonprofit Organizations: ICNPO-Revision. Baltimore: The Johns Hopkins Institute for Policy Studies. 1996. URL: http://asauk.org.uk/wp-content/uploads/2018/02/CNP_WP19_1996.pdf. (дата звернення 20.07.2024).

76. The International Classification of Non-profit Organizations. URL: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/pub/13-015-x/2009000/sect13-eng.htm>. (дата звернення 20.07.2024).

77. The National Council for the Recovery of Ukraine from the Consequences of the War Draft Ukraine Recovery Plan Materials of the “Energy security” working group. 97 URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/eng/energy-security-eng.pdf> (дата звернення 20.07.2024).

78. The National Council for the Recovery of Ukraine from the Consequences of the War Draft Ukraine Recovery Plan Materials of the “New agrarian policy” working group. 98 URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/eng/new-agrarian-policy-eng.pdf> (дата звернення 20.07.2024).

79. The National Council for the Recovery of Ukraine from the Consequences of the War Draft Ukraine Recovery Plan Materials of the “Healthcare System” working group. 99 URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/eng/health-care-eng.pdf> (дата звернення 20.07.2024).

80. National Council for the Restoration of Ukraine from the consequences of war Recovery Plan of Ukraine (draft) Materials of the working group «Environmental safety». URL:

<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/eng/ecosafety-eng.pdf>

(дата звернення 15.08.2024).

81. The National Council for the Recovery of Ukraine from the Consequences of the War Draft Ukraine Recovery Plan Materials of the “Human Rights” working group.

URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/eng/human-rights-eng2.pdf> (дата звернення 20.07.2024).

82. Ukraine's participation in the UN peacekeeping activities: URL: <https://singapore.mfa.gov.ua/en/news/1872-ukraines-participation-in-the-unpeacekeeping-activities> (дата звернення 10.08.2024).

83. Ukraine's participation in the UN peacekeeping activities: URL: <https://ukraineun.org/en/ukraine-and-un/peacekeeping-activities/> (дата звернення 10.08.2024).